

GAZETA LWOWSKA

Wychodzi codziennie o godzinie 5 po południu z wyjątkiem dni poświęconych.

Numer pojedynczy kosztuje w miejscu 5 centów, pocztą 8 centów, — Biuro Redakcji i Administracji ulica Czarnieckiego 1. 8. — Listy należy frankować.

Reklamacje otwarte wolne od opłaty.

Telefon Redakcji nr. 88.

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi rocznie 16 zł., półrocznie 8 zł., kwartalnie 4 zł., miesięcznie 1 zł. 35 ct. W miejscu rocznie 12 zł., półrocznie 6 zł., kwartalnie 3 zł., miesięcznie 1 zł. Prenumerata zagraniczna: W Niemczech 1 zł. 60 ct., miesięcznie. We wszystkich innych państwach 1 zł. 90 ct. miesięcznie.

„Przewodnik naukowy i literacki”, dodatek miesięczny do „Gazety Lwowskiej”, otrzymają cało- i półroczni abonenci bezpłatnie, jednakże ci tylko, którzy prenumerują od 1 stycznia do końca czerwca lub od 1 lipca do końca grudnia, ćwierćroczni i miesięczni za dopłatą pierwsz 75 ct., drugich 90 ct. — Przewodnik prenumerowany osobno kosztuje 4 zł.

Jednorazowe inseraty obliczają się po 7 centów, kilkorazowe po 6 centów od miejsca 1 wiersza.

Ogłoszenia osób i zakładów prywatnych przyjmuje wyłącznie biuro dzienników Ludwika Płohna, ulica Karola Ludwika 1. 9; we Francji, w Paryżu wyłącznie agencja pana Adama, Boulevard Raspail Nr. 105 bis.

Zaproszenie do przedpłaty.

Przedpłata na *Gazetę Lwowską* wynosi rocznie (od 1go stycznia do końca grudnia), w miejscu 12 złr. pocztą 16 złr.; półrocznie (od 1go stycznia do końca czerwca) w miejscu 6 złr., pocztą 8 złr.; ćwierćrocznie (od 1go stycznia do końca marca) w miejscu 3 złr., pocztą 4 złr., miesięcznie (od 1 do końca każdego miesiąca) w miejscu 1 złr., pocztą 1 złr. 35 ct.

Prenumeratorowie roczni lub półroczni, (którzy prenumerują od 1 stycznia do końca grudnia), otrzymują *Przewodnik naukowy i literacki*, dodatek miesięczny do *Gazety Lwowskiej*, bezpłatnie; ćwierćroczni zaś i miesięczni za dopłatą: pierwsi 75 ct., drugich 90 ct. *Przewodnik*, prenumerowany osobno, kosztuje rocznie 4 złr., półrocznie 2 złr., ćwierćrocznie 1 złr.

W celu ustalenia nakładu prosimy o wczesne nadsyłanie prenumeraty.

Z prawdziwą radością możemy podzielić się z Czytelnikami naszymi wiadomością, iż *Gazeta Lwowska* na podstawie zawartej z autorem umowy, nabyła prawo druku najbliższej jubileuszowej, większych rozmiarów powieści

HENRYKA SIENKIEWICZA

Powieść tę drukować będziemy w roku 1896.

Oprócz tego drukować będziemy powieść Sewera p. t. „U progę Sztuki” oraz powieść Teodora Jeske-Choińskiego p. t. „Ostatni Rzymianin”. Mamy nadto zapewnione współpracownictwo najcelniejszych sił literackich, a między innymi: M. Gawalewicza, Klemensa Junoszy, Abgara Sołtana, L. Glatmana, Jana Zacharyasiewicza i w. i.

W skutek układu zawartego z księgarnią H. Altenberga we Lwowie, mogą Prenumeratorowie „Gazety Lwowskiej” otrzymywać za pośrednictwem administracji „Gazety Lwowskiej”, dwutygodnik dla kobiet p. t.

„NOWE MODY”

po znacznie zmniejszonej cenie, a mianowicie:

kwartalnie . . . 1 złr. 20 ct.

miesięcznie . . . — 40 „

Dwutygodnik *Nowe Mody* w ciągu kilkuletniego swego istnienia wyrobił sobie szerokie koło czytelniczek i zawiera najnowsze wiadomości i wzory wszelkich potrzeb wchodzących w skład toalety damskiej.

CZEŚĆ URZĘDOWA

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższym postanowieniem z dnia 28 listopada b. r. nadać najmniejszej starszemu nauczycielowi sześcioklasowej szkoły ludowej w Kołomyi, Grzegorzowi Kulez yckiemu, złoty krzyż zasługi.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższym postanowieniem z dnia 7 grudnia b. r. nadać najmniejszej woźnemu przy wyższym Sądzie krajowym we Lwowie, Antoniemu Lippelowi, srebrny krzyż zasługi z koroną.

Ministerstwo handlu zamianowało asystentów pocztowych: Maksymiliana Dołżyckiego we Lwowie, Alojzego Cziżeka w Tarnowie, Józefa Menkesa i Józefa Ruszczyckiego w Krakowie, Izidora Rajmunda 2 im. Benescha w Bochni, Franciszka Stankiewicza we Lwowie, Albina Cieśluka i Włodzimierza Tchórzewskiego w Krakowie, Alfreda Fiederera w Husiatynie, Erazma Eckhardta w Krakowie i Józefa Motala we Lwowie, oficyalami pocztowymi, a Dyrekcya poczt i telegrafów pozostawiła wszystkich nowomianowanych w dotychczasowym ich miejscu służbowym.

Prezydum c. k. krajowej Dyrekcji skarbu zamianowało starszego kontrolora cłowego Józefa Pfütznera zarządcą magazynów cłowych, starszych oficyałów cłowych Marceloego Jaworowskiego i Kajetana Hićkiewicza starszymi kontrolorami cłowymi, oficyałów cłowych Wiktora Lewickiego i Bronisława Zbijowskiego starszymi oficyalami cłowymi, oficyala cłowego Wacława Zacharyasiewicza kontrolorem cłowym, kontrolującego asystenta cłowego Emila Petrego, poborcę cłowego Wilhelma Buczowskiego i asystentów cłowych Alfreda Kolouszka i Gustawa Mojseowicza oficyalami cłowymi, poborców cłowych Antoniego Ostrowskiego i Mieczysława Blonarowicza asystentami cłowymi, wreszcie prowizorycznego asystenta cłowego Poladyszusa Turczmanowicza, tudzież praktykantów cłowych: Józefa Kochaja, Tadeusza Rosenstocka, Jannarego Kurezabińskiego i Władysława Papęego poborcami cłowymi.

Prezydum c. k. krajowej Dyrekcji skarbu zamianowało c. k. komisarza straży skarbowej zajmującego posadę kancelisty kancelaryjnego, Franciszka Kozakiewicza, oficyalem magazynu sprzedaży tytoniu i stempli we Lwowie w X. klasie rangi.

Prezydum c. k. krajowej Dyrekcji skarbu zamianowało praktykanta podatkowego, Konstantego Miśkiewicza, urzędnikiem pomocniczym dla spraw domowo-kasowych w XI klasie rangi przy galicyjskich urzędach sprzedaży soli.

Prezydum c. k. krajowej Dyrekcji skarbu zamianowało podoficerów rachunkowych, Michała Doroszewicz-Podhorodeckiego i Ferdynanda Słany'ego asystentami cłowymi.

CZEŚĆ NIEURZĘDOWA

Lwów. 18 grudnia.

Mowa J. E. Pana Ministra skarbu dr. Bilińskiego,

wyłoszona wśród ogólnych rozpraw budżetowych:

(Ciąg dalszy).

Obszerniej mówił pan pos. Milewski o dwóch podatkach spożywczych od piwa i od gorzałki. Mówił już o podatku od gorzałki w tej Izbie i kilka razy w komisji budżetowej, a stoimy na tem stanowisku: podatek ten podwyższyć trzeba, raz dla tego, że to źródło podatkowe można jeszcze wyzyskać, a potem, że przy jego pomocy można uzyskać sposób wspomnienia znowu finansów krajów. Wiadomo, że niektóre kraje już mają swój podatek od gorzałki, a nigdzie

DR. WOJCIECH KĘTRZYŃSKI

(1865—1895).

W grudniu roku bieżącego upływa trzydziestolecie cichej, wytrwałej a tyle doniosłej pod względem naukowym i narodowym pracy dr. Wojciecha Kętrzyńskiego, dyrektora Zakładu narodowego im. Ossolińskich na polu naszego dziejopisarstwa. Jeżeli bowiem wydawnictwo i badanie źródeł dziejowych przedstawiają dla wiedzy materyał pierwszorzędne znaczenia, to tem bardziej na uznanie ze strony polskiego społeczeństwa zasłużył kierunek działalności, jaki sobie dr. Kętrzyński wytknął przed laty i którym tak wytrwale kroczy z chlubą i pożytkiem dla naszego imienia.

A jednak nad kolebką tego męża obce rozbrzmiewały dźwięki; nie zastyszał dzieckiem ojezycznego języka, zniemczone od lat młodzieńczych nosił nazwisko. Wojciech von Winkler ujrzał światło dzienne w Leen, w Prusiech Wschodnich, w dniu jedenastym lipca 1838 roku. Ojciec jego, urzędnik z tytułu, odumarał chłopaka już w ósmym roku życia. Matka była niemieckiego pochodzenia więc też w domu posługiwano się wyłącznie niemieckim językiem, który był również wykładowym w miejscowej szkole miejskiej, gdzie nasz Wojciech pierwsze pobierał nauki. Czteroletni pobyt w poczdamskim domu dla sierot po wojskowych nie nastęrczył również dziecku sposobności do zetknięcia się z polskim żywiołem. Powróciwszy do Leen, wstąpił dzisiejszy jubilat do szkoły przygoto-

wawczej, z której ucząc się pilnie zdał egzamin wstępny do sekundy gimnazjalnej w Bastemborku. Złożywszy w roku 1859 egzamin dojrzałości udał się na studia uniwersyteckie do Królewca z zamiarem poświęcenia się badaniom historycznym. Dziecięce talarów przedstawiało cały zasób pieniędzy biednego studenta, który w Królewcu dopiero poznał krewnych swych z Prus Zachodnich, noszących staropolskie nazwisko Kętrzyńskich. Przybrał je i młody akademik, który w dwudziestym drugim roku życia zabrał się z całym zapalem do nauki polskiego języka. Uwięziony w roku 1862, skazany został po półtorarocznym śledztwie, przeprowadzonym w Berlinie, na rok więzienia w fortecy. Karę odbył w twierdzy Kłodzku, na Śląsku pruskim i w murach więzienia skreślił pierwszy artykuł w języku polskim, zamieszczony w dniu dwudziestym dziewiątym grudnia 1865 roku w odcinku *Dziennika Posańskiego*. Było to sprawozdanie z dzieła Adlera p. t. *Studien zur Culturgeschichte Polens*. W relacji owej pisał Kętrzyński co następuje: „Przeczytawszy powyższe, co dopiero wydane dzieło, każdy z pewnością zapyta, czy my Polacy istotnie Polakami, czy nie łudzimy się tylko uważając się za naród odrębny, czy nie marzymy myśląc, że własnym, nieskałanym językiem mówimy...” Adler opierając się na przestarzałych źródłach niemieckich i łacińskich, bez znajomości języka i literatury polskiej, utrzymywał, że chłopci nasi są potomkami Celtów i Germanów, podbitymi przez Lachów, szlachtę, niewiadomo zkąd przybyłą. — „Ze Niemiec z takim piśmidłem śmiać wystąpić” — ciągnął dalej nasz badacz — „przeczyć nie możemy, żeśmy samemu winni, bo na polu badań historycznych o starożytnościach naszych Niemcy byli je-

dyną dla nas wyrocznią, której na słowo wierzone. Rzekli nam: wyście przybylcami i za raz powstawali ludzie, którzy się starali nam udowodnić, że słuszność po stronie Niemców, że z Daków, Getów, Macedończyków około jeziora Lechitis osiadłych, pochodzimy. Powiedziano nam: kraj wasz, w którym mieszkacie, jest niemieckim, jeszcze za Tacyta przez Niemców zamieszkałym. Wierzone, nie pytając się, czy takie wizerzenie ma jaką podstawę historyczną za sobą a Niemcy aż do tego czasu dla twierdzenia swego żadnego nie przytoczyli dowodu i nie mogli, bo nie ma żadnych. Gdybyśmy byli naszego rodowodu szukali w kraju, nie zagranicą, na sze instytucje, prawa z naszych obyczajów i zwyczajów wydomaczyli, byłibyśmy dalej zaszli a żaden Niemiec nie śmiałby swoich dziwolągów, bredni i niedorzeczności sprzedawać nam za brzęczącą monetę...”

Rozwiedliśmy się obszerniej o pierwszym wystąpieniu Kętrzyńskiego w prasie polskiej, gdyż artykuł ów, kreślony z młodzieńczą fantazją i zamaszystością, jest niejako programowym dla jego późniejszej działalności naukowej, której głównym znamieniem pozostała odporność w obce wszechniemieckich uroszezeń w dziedzinie dziejowej.

W kwietniu 1866 roku opuściwszy mury szląskiej fortecy, pospieszył Kętrzyński co rychlej do Królewca dla dokończenia przerwanych studiów i uzyskał stopień doktorski za rozprawę *De bello a Boleslao Magno cum Henrico rege Germaniae gesto a 1002—1005. (Regiomonti 1866)*. Mimo akademickiego tytułu niepodobniestwem było dla młodzieńca uzyskanie jakiegokolwiek posady w królestwie Pruskiem. Dawano mu rządową służbę w charakterze nauczyciela —

w Szlezwigu... Propozycyi tej nie przyjął Kętrzyński i musiał się imać guwernerki dla zapewnienia sobie środków utrzymania. Dopiero Jan hr. Działyński, znany mecenas nauki, ułatwił mu dalszą pracę w dziedzinie historii, powołując go do swego księgozbioru w Kórniku, gdzie nasz uczonec pracował jako bibliotekarz w latach 1868—1870, by następnie objąć podobną funkcję u Zygmunta Działyńskiego w Wałczu, w Prusiech Zachodnich (1871—1873). W tym czasie zajmował się już Kętrzyński z szczególniejszym zamiłowaniem zagadnieniami z dziejów pruskich a zarówno gruntowna metoda badawcza, zdobyta przez niego podczas studiów królewieckich, jak i olbrzymie materyały nagromadzone w zbiorach kórnickich ułatwiły mu znakomicie przygotowanie się do pracy, która miała mu zapewnić zajmowane obecnie, tyle zaszczytne stanowisko w świecie naukowym. Jeszcze w roku 1-68 wydał on obszerną pracę historyczną, napisaną w języku niemieckim o Lygach (*Die Lygier. Ein Beitrag zur Urgeschichte der Westslawen und Germanen*), w której udowodnił, że wspomniani przez Tacyta Ligowie, czy też Lingowie, znikający z widowni dziejowej już w czwartym wieku naszej ery, byli tym samym starosławiańskim, osiadłym na zachodzie szczeplem, który w sześćset lat później pojawia się pod zmienioną nazwą Lechów. Hipoteza owa, poparta niepospolitą erudycją, zwróciła na Kętrzyńskiego uwagę takich powag naukowych, jak s. p. Szujski i Brandowski. Uczony nasz zawezwany w roku 1870 do Lwowa w charakterze sekretarza oddziału naukowego Zakładu Ossolińskich, w rok później zamianowany został kustoszem, a w roku 1876 po śmierci Augusta Bielowskiego stanął na czele tego instytutu.

jeszcze nie slyszalem, izby administracye tych krajow byly bardzo zadowolone ze sposobu pobierania tego podatku. Wiadomo mi, ze tu i owdzie miedzy administracya kraju a wlasciwymi organami — sa to nieraz organa dzierzawcze — zdarzaja sie nawet procesy. Wszystko to mozna usunac, gdy przez podwyzszenie podatku od gorzalki, ktore na Wegrzech wlasciwie faktycznie juz istnieje — tylko nie w formie bezposredniego podwyzszenia podatku, lecz w formie podatku szynkarskiego — stworzy sie sposob rozdzielenia znacznych sum na korzysc krajow. Odstapić od podwyzszenia tego podatku Rząd nie mógłby, tem mniej, ze nasz podatek jest wprawdzie wysoki, ale w porownaniu z podatkiem w innych państwach jeszcze nie nadmiernie wysoki. Tak n. p. we Francyi podatek od gorzalki wynosi 156 fr. we Wloszech 120 lir., w Rosyji 171 marek, w Północnej Ameryce okolo 100 zł. austr., u nas 35, a wględnie 45 zł. od hektolitru 100-stopniowego spirytusu.

Pan pos. Milewski wolałby podwyzszyć podatek od piwa. Wiadomo panom, ze zachodzi pytanie, czy sie nie powinno zmienić systemu podatku od piwa. W kołach interesowanych bardzo popularnym stal sie teraz w czasie ostatnim pomysł podatku od siodu. Ale podatek od siodu jest stanowczo mniej dobry od podatku dzisiejszego, bo wiadomo, ze podatek jest tem lepszy, im bliżej gotowego wyrobu bywa pobierany, a tem więcej nieracjonalny, im dalej cofa sie ku surowemu produktowi. Mialem przyjemnosć widzieć interesentow u siebie i oswiadczylem im, ze z mojego stanowiska nie mam nie przeciwko podatkowi od siodu, chociaz niekoniecznie jest racjonalny, byleby tylko zarzeczono nam, ze w jakibadz sposob zapobiezemy sie ogromnemu niebezpieczeństwu, ktore dla Państwa powiazane jest z podatkiem od siodu, niebezpieczeństwu używania surogatow. W ankiecie, ktora odbyto, próbowano w najrozmaitsze sposoby stworzyć Państwu tę rekojmie; ale zdaje mi sie, ze te próby nieszczęśliwie sie powiodły. A tak tedy pewnie sie utrzyma dzisiejsza forma opodatkowania. Co sie tyczy zaś pomysłu o podwyzszeniu podatku od piwa, ktoremu nie całkiem sie sprzeoiwiam, zwracam uwage, ze podatek od piwa w Austrii nalezy do najwyzszych. W Austro-Wegrzech wynosi od hektolitru trzynastostopniowego 2 zlr. 18 ct., na obszarsze podatkowości Rzeszy niemieckiej 47 ct. w Bawaryi jednak 1 zł. 32 ct., we Francyi 1 zł. 48 ct., w Anglii 1 zł. 45 ct., w Rosyji 1 zł. 55 ct., w Danii 2 zł. 80 ct., jest więc wyzszy od austriackiego, a jeszcze wyzszy jest we Wloszech i w Rumunii. A więc będzie mozna i co do piwa przeprowadzić niejakie podwyzki podatku, ale podwyzka ta nie moze postąpić w tej mierze, jak podwyzka podatku od gorzalki, bo podatek od piwa jest juz znacznie wyzszy. Zreszta będzie mozna z podwyzszeniem także podatku od piwa, powiazac pewne inne cele administracyjne, mianowicie będzie mozna przy zreformowa-

niu tego podatku rozróznić male a wielkie piwowarnie. Trzeba będzie stworzyć pewne ulgi pomniejszym piwowarniom, ktore przedstawiają sie raczej jako rolnicze i nie maja też tej siły kapitalowej, by zaprowadzić kosztowne wynalazki i maszyny. Popróbujemy też — mówię tylko popróbujemy, bo nie wiem, czy próba powiedzie sie — zaprowadzić jakieskolwiek ulatwienia co do wywozu piwa. A nakoniec trzeba będzie częsci także podwyzszonego podatku od piwa użyć na cele krajow. Bo i co do podatku od piwa istnieje ten kłopot, ze niektóre kraje pobierają podatek osobny, polaczony z niezwykleimi trudami i kosztami, tak ze nie oplaci sie tego podatku krajowego podtrzymać. Podatek ten zniknie, a część podwyzszonego skarbowego podatku od piwa trzeba będzie przekazac krajom.

A dalej wspomniat pan pos. Milewski o nalezytościach skarbowych. Co do nalezytości, przestrzegł on Rząd tak samo, jak co do reformy podatkow bezposrednich, zeby nie próbował wydobyć z nalezytości skarbowych jakiegokolwiek dochodu na czysto ponad dochod terażniejszy. Oswiadczylem juz w komisji budzetowej, ze Rząd nosi sie z myślą zupełnego zreformowania ustawy o nalezytościach skarbowych. Chodzi nietylko o taryfe, lecz o sama ustawę, ktora opiera sie na podstawie całkiem nienowozytnej i powinna uledz zmianie w duchu naszych poglądow prawnych i naszego ustawodawstwa nowszego. W tym celu i w celu zmieniania taryfy potrzeba zebrać mnóstwo materialow statystycznych. Utworzono w Ministerstwie wydział statystyczny; ten zbiera materialy przez władze skarbowe, ktore maja mnóstwo pracy, bo przy każdym wymiarze nalezytości skarbowych muszą podwojnie pracowac, raz dla strony prywatnej, drugi raz dla celow statystycznych. Rząd spodziewa sie przedstawic wys. Izbie projekt reformy nalezytości skarbowych w ciagu roku 1897.

Najprzedniejszym celem tego projektu będzie wielka sprawa ulg osobom interesowanym w przeniesieniu własności dóbr nieruchomych pomniejszej kategorii, a więc gruntow włoscianskich i malych domow (*huczne brawa*), bo wiadomo, ze w stosunku do siły podatkowej — a nie jest to juz nalezytość skarbowa, lecz podatek — maly włoscielca dzisiejsza nalezytość skarbowa stanowczo jest przeziąty (*Bardzo sluszenie!*) Rząd staje na tem stanowisku, ze skoro w miarę postępu prac na widoki rzeczywiscie przedstawic całą reformę w r. 1897, poczynac az dotąd powinni i wniesic do wys. Izby ustawę jako całość; gdyby atoli pokazalo sie, ze daty statystyczne sa jeszcze niewystarczające, lub, ze inne zachodzą trudności, Rząd nie omieszka przedstawic wys. Izbie noweli (*huczne brawa*) z ulgami dla własności włoscianskiej. (*Brawo, brawo!*) Dla czegozy Rząd przy tej sposobności nie miał dla Państwa także — przepraszam, ze użyję tego wyrazu — wybić niejakiego zysku, dla czegozy przy tej sposobności nie

miał osiągnąć niejakiej przewyzki ponad dzisiejsze dochody z nalezytości skarbowych, tego nie pojmuję. Moze powiedzie sie z reformy podatku spadkowego wydobyć większy dochod dla Państwa. Byleby tylko dopięto reformą nalezytości skarbowych tych celow społecznych, ktore wys. Izba wspólnie z Rżdem ma na oku, nie nie zaszkodzi, ze Rząd przy tej sposobności osiągnie jeszcze coś więcej dla Państwa. (*Głosy: Podatek rentowy!*) Podatek rentowy mieści sie juz w reformie podatkow bezposrednich. A nakoniec Rząd będzie także starał sie — moze za wiele przyrzekam, ale lepiej odrazu wyluszczyć wys. Izbie zamiary Rządu — przy sposobności reformy nalezytości skarbowych wprowadzić taki stan rzeczy, zeby tak samo, jak w razie za niskiego wymiaru ich Rząd poprostu żada dopłaty, w razie za wysokiego wymiaru bez rekursu zwrócona była przewyzka poprostu z obowiązku urzędowego. (*Bardzo sluszenie! huczne brawa.*) To stać sie musi i stanie sie: ale proszę panow pozostawic Rządowi nieco czasu, bo podobnie wielkie reformy nie mogą przyjść do skutku w krótkim czasie.

Nakoniec, mówiac o dochodach, wspomina pan pos. Milewski także o podwyzszeniu taryf skarbowych dróg zelaznych. Jam ostatni z tych, którzyby nie uznawali, ze skarbowe drogi zelazne maja wielkie znaczenie społeczno-ekonomiczne i ze taryfy kolejowe w ogóle należą do ważnych czynników, wpływających na ceny towarow i na obliczenie całych kosztow. Z tego wyplywa, ze w pierwszym rzędzie całość taryf, w drugim wysokości ich ma wielkie znaczenie dla ekonomii społecznej. Jest to fakt, ze taryfy skarbowych dróg zelaznych nie z wewnętrznej, lecz — muszę to wyznać otwarcie — z przyczyn zewnętrznej, mianowicie ze wględu na postępowanie węgierskiej połowy Monarchii, obniżone zostały w r. 1891 poniżej właściwego poziomu; albowiem przed rokiem 1891 były także skarbowe drogi zelazne z pewnym wyższym poziomem taryfowym, a jednak w owym czasie przemysł rozwijał sie tak samo i moze jeszcze więcej niż w czasie następnym. Taryfy ówczesne były umiarkowane, nie szkodziły rolnictwu ani przemysłowi bynajmniej, a o wiele większą szkodę, rozumie sie samo przez sie, wyrządza sie następnem podwyzszeniem taryf. Gdy miał zaszczyt stanąć na czele generalnej Dyrekcji skarbowych dróg zelaznych, zastałem ów skreślony co dopiero stan rzeczy. Nie umiałem pogodzić tego z moim obowiązkiem względem skarbu, zeby pozostawic taryfy na zbyt niskim poziomie, i dla tego próbowałem zaprowadzić podwyzszenie taryf. Próbowałem zaprowadzić podwyzszenie takie, ze gdyby otrzymano było aprobate, odrazu byłoby wystarczalo na ustalenie taryf. Ale nie powiodło sie, przyszła do skutku tylko część podwyzszenia. Natychmiast pokazalo sie, ze nie można poprzestać na tem. Wypadło tedy po raz drugi popróbowac podwyzszenia taryfy juz ze wględu na to, ze

ludność żada dalszego ciągu akcji inkameryacyjnej co do prywatnych dróg zelaznych, taryfy zaś wielu prywatnych kolei są niepopolnie wysokie, a obniżenie ich aż na poziom dotychczasowych taryf skarbowych dróg zelaznych oznaczałoby wręcz strate dla Państwa. Wypracowano tedy z niezwykle troskliwością takie podwyzszenie taryf skarbowych dróg zelaznych, ze, gdyby było przyszedo do skutku, byłoby rekojmia, ze moze przez całe dziesiątki lat juzby sie taryf tych nie tykano.

Jest to rzecz niepopolnie wielkiego znaczenia nietylko dla ekonomii społecznej, lecz i dla postępowania technicznego, dla manipulacji taryfowej, zeby taryf nie zmieniać ustawicznie. Kto nie widział, co znaczy ustawiczne przerahowywanie taryf w niezliczonych kombinacjach krajowych i z zagranicą, ten nie wie, jaka to dla samej administracji skarbowych dróg zelaznych ofiara, gdy taryfy mają być podwyzszone. Administracja czyni to z największym wstrętem, ale, gdy interesa Państwa wymagają, czynić musi. Otóż taryfy nie doznały w swoim czasie podwyzszenia w nalezytej mierze, a jeśli czemkolwiek zasłużylem sobie na zarzut, nie zasłużylem nań Rząd podwyzszeniem terażniejszym. Z rady kolejowej i z grona szanownych panow poslow zjawili sie niektorzy u Jego Eksc. Pana Ministra handlu i u mnie także, aby tego i owego zażadać, czego potrzeba, zeby podwyzszenie nie dalo sie uczuć. Rząd mianowicie wcale nie podwyzszył taryf od węgla, ktorych lekano sie najwięcej; skonstruowano osobną taryfe od węgla, ktora zupełnie zgadza sie z interesami ekonomii społecznej. Ze spodziewanego przyrostu dochodow bez wahania skreślił półtora miliona, tak, ze teraz zaledwie sie ma pewnosć, czy po ewentualnej inkameryacji trzech czeskich linii kolejowych nie wyniknie moze strata dla Państwa. Rząd mniema, ze najzupełniej liczył sie z interesami ekonomii społecznej i ze w tym wględzie na zarzut nie zasługuje.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Lwów, 18 grudnia.

Nowe pomnożenie sit sąlowych w Galicyi wschodniej.

Na mocy Najwyższego postanowienia z dnia 22 listopada 1895 systemizowało Ministerstwo sprawiedliwości w okręgu lwowskiego sądu krajowego wyższego:

A. W Galicyi wschodniej.

I. Przy wyższym Sądzie krajowym w Lwowie trzy nowe posady radców apelacyjnych.

II. Przy trybunałach I. instancji: jedną posadę radcy dla sądu obwodowego w Przemyślu, dwie posady sekretarzy rady dla sądu krajowego we Lwowie i dwie posady adjunktow dla tegoż sądu, po jednej posadzie prowadzących księgi gruntowe dla sądow obwodowych w Brzeżanach i Stanisławowie, posadę adjunkta dyrekcji urzędow

Zajęcia kierownika zakładu nie przeszkodziły mu wszakże w ulubionych badaniach dziejow pruskich. W latach 1868—1872 pojawiali sie w pismach literackich: poznańskich, lwowskich i warszawskich, studia Kętrzyńskiego o ludności mazurskiej w Prusiech wschodnich, ktorych uzupełnieniem były prace: „O narodowości polskiej w Prusiech zachodnich za czasow krzyżackich“ (Kraków 1874), „Szkiecy z Prus wschodnich“ (Lwów 1879), wreszcie „Nazwy miejscowe polskie Prus zachodnich, wschodnich i Pomorza“ (Lwów 1879). Rozprawy rzeczzone, podobnie jak drobniejsze studia jego pióra, osnute na tle dziejow pruskich i zamieszczone w zawodowych publikacjach, były niejako przygotowawczą pracą do kapitalnego dzieła Kętrzyńskiego, wydanego w roku 1882 nakładem Zakładu Ossolińskich p. t. „O ludności polskiej w Prusiech niegdys krzyżackich“. Pomnikowa ta praca, oparta przeważnie na źródłach archiwalnych, znajdujących sie w Królewcu, Toruniu, Malborgu, Grudziądzu i Radzynie, ze nie wymienimy pomniejszych zbiorow, wykazuje w sposob stanowczy pewnik ten dziejowy, iż ludność polska Prus wschodnich, podobnie jak tamtejsza ludność niemiecka, nie jest tubylczą, lecz, ze Mazowsze pruskie zostało skolonizowane przez Polaków. Kolonizacja polska doszła do punktu kulminacyjnego okolo roku 1600 i od tego czasu żywioł polski w Prusiech rozszerzał sie jedynie ciężarem swej masy. Przy tej sposobności przedstawil badacz w odmiennym świetle działalność Krzyżaków, chroniac ich — jak sam powiada — od niezastuzonych pochwał i takichoz potępienia. I tak niesłusznie mi są, zdaniem dr. Kętrzyńskiego, pochwały niemieckie dla zakonu krzyżowego jako dla pioniera idei germańskiej. Celem bowiem zakonu nie było ziemiezenie, lecz zaludnienie Prus. Dowodem tego kolonizacja polska i litewska, popierana nader gorliwie przez mistrzow wielkich. Nie Krzyżacy przeto lecz królowie pruscy ziemiezyli Prusy wschodnie. Toż samo niesłusznymi są czerpane z poety-

cznych legend zarzuty z naszej strony, obwiniające zakon krzyżowy, o gnębienie żywiołu polskiego w Prusiech. Krzyżacy tępiłi Prusakow jako naród pokonany w wojnie, ale w obec osadników polskich, ktorych ściągali z daleka dla zaludnienia setek milkwadratowych, postępowali z równą wględnością jak w obec kolonistow niemieckich. Co prawda, w wieku piętnastym, w dobie swego upadku uciekał zakon poddanych, ale w tem gnębieniu nie czynil żadnej różnicy między Polakiem a Niemcem.

Kolonizacja polska odbywała sie głównie z ziemi chełmińskiej, ktora była rdzeniem polską jeszcze przed przybyciem Krzyżaków, oraz z Mazowsza. Historyk nasz kreśli w sposob również ścisly jak zajmujący stonunek osadników w obec zakonu a zarazem poczyna nas, jak silnym czynnikiem kolonizacyjnym był żywioł polski, pokierowany umiejętnie przez Krzyżaków. Jeżeli jednak tak szlachcie jak chłop chętnie przywazywali sie do nowych siedzib widząc, iż zakon szanuje ich prawa oraz zwyczaje, to z drugiej strony mnóstwo przejawow w późniejszych dziejach Prus, jak ruchy polityczne szlachty w XV wieku, związek jasiemiery i odstępstwo zakonu — tłumaczy sie kolonizacją polską, oraz polskością ziemi chełmińskiej.

Gdy na zasadzie pokoju toruńskiego (w r. 1466) Pomorze wraz z ziemią chełmińską, michałowską, oraz z Warmią i z częścią Pomeranii powróciły pod panowanie polskie, wówczas żywioł polski wyzwolił sie powoli z pod wpływow niemieckich, mimo oporu miast ziemiezących, ktore do roku 1579 pierwały sie przy języku niemieckim, jako urzędowym. Ale i Prusy księżące, mimo, iż w wewnętrznych stosunkach nie sie w nich nie zmieniło, mimo niemieckiego języka urzędowego, były, zwłaszcza w wieku XVII, bardziej polskie, aniżeli niemieckie. Po miasteczkach i wsiach, wśród mieszczan, czeladzi, włosciian, przeważał żywioł polski. Szlachta polska dzierżyła liczne dobra w tych stronach, podczas gdy niemieccy szlach-

cie nietylko wysylali swych synow do szkół polskich, ale w Rzeczypospolitej szukali też najeższej służby i krescytywy. Dopiero w trzecim dziesiątku XVIII wieku zauwazyć można pewną, nieśmiałą zrazu reakcję przeciw polonizacji Prus. Król Fryderyk Wilhelm zabrania w roku 1724 osiadać Polakom na Litwie pruskiej, równocześnie popiera energicznie kolonizację niemiecką, lecz gwałtowna germanizacja szlachty i osad polskich, rozrzuczonych po powiatach niemieckich i litewskich, nastąpiła dopiero po upadku Rzeczypospolitej. Tak samo postąpiono w Prusiech królwskich, gdzie z całą bezwzględnością wyrugowano język polski z urzędow, sądow i szkół. Powolajcie, stopniowo rugowano też język polski w powiatach mazurskich gdzie poczawszy od roku 1804, konsekwentnie usuwano polszczyznę z kościoła i ze szkoły, by za rządow Falka i Müllera zastąpić ją stanowczo językiem niemieckim. Dla ławiejszego ziemiezenia polskiego ludu wypowiedział rząd walkę eksterminacyjną szlachcie polskiej, osiadłej w Prusach Wywłaszczone ją z całą bezwzględnością po wojnach francuskich z tytułu zaległych odsetek od pożyczek, zamkniętych w landszafcie królewskiej, sum zaś, przeznaczonych na wsparcie zrujnowanego wojną ziemianstwa, używano na pożyczki, użyczane Niemcom celem wykupywania polskich majątkow, wystawianych na licytację. Taki był koniec naszej szlachty w Prusach księżących.

„Wszystko znikło od razu — pisze dr. Kętrzyński w końcowym ustępie swej książki. — Szlachta bowiem pozbawiona mienia, gubiła sie wśród chłopow, lub sprowadziwszy sie do miast, ziemiezyła wśród Niemców, raj tam wodzących. To, co kataklizmy przetrwało, ziemiezało w swem odosobnieniu w skutek systemu germanizacyjnego, ktory po usunięciu inteligencji polskiej zadania swego dokonął, bo ziemiezył całe powiaty, a inne dziś jeszcze polskie, uczynił zupełnie obojętnymi na język i narodowość!“

Oto pokrótce, treść dzieła, ktore zdumiewać musi swoich i obcych, tak niepopolitą erudycją autora, jak jednolitością systemu i ścisłą przedmiotowością w sposobie opracowania tyle drażliwego tematu. Książką tą dr. Kętrzyński trwale położył podwaliny do dziejow naszych stosunkow z Prusami, a zarazem zasłużył sie dobrze sprawie ojezystej.

Nietylko jako samoistny badacz, ale także jako wydawca źródel dziejowych wielkie dr. Kętrzyński położył zasługi w rodzimej literaturze historycznej. Poczawszy odwydanego w roku 1878 „Rocznika Małopolskiego“, a skończywszy na fragmentach roznikarskich, ogłoszonych w tomie szóstym „Monumentów“, wydał zasłużony dyrektor „Ossolineum“ cały szereg dokumentow i zabytkow dyplomatycznych, odnoszących sie do dziejow naszych politycznych i kościelnych, poczet zaś recenzji i artykułow, wyslych z pod jego pióra, stanowi istny legion. W charakterze dyrektora instytutu wydaje dr. Kętrzyński „Katalog rękopisow biblioteki Ossolińskich“, a uznając konieczność zainteresowania szerszej publiczności losami Zakładu, napisał w roku ubiegłym popularny rys dziejow tej instytucji, ktora pod jego przewodnictwem rozwija sie pomyslnie. („Zakład narodowy im. Ossolińskich“. — Lwów 1894).

Dokładny spis prac naukowych dr. Kętrzyńskiego, dokonanych po rok dziewięćdziesiąty, obejmuje ogłoszona w tymże roku broszura p. t. „Pisma“. Była to jedyna, choć kto wie czy nie najbardziej wymowna pamiatka jego ćwierćwiekowej, tyle płodnej działalności pisarskiej. Cichy, stroniący od miejskiej wrzawy uczony, poprzestał na niej w swoim czasie, lecz obowiązkiem naszego społeczeństwa, a w szczególności pracownikow w dziedzinie wiedzy i literatury jest pamięć o obecnej, trzydziestej rocznicy wstąpienia w zawód pisarski zasłużonego autora i wydawcy.

Stanisław Schwür-Pełowski.

pomoocnych dla sądu krajowego we Lwowie, adjunkt kancelaryjny dla sądu obwodowego w Przemyślu i kancelista dla tegoż sądu, jednego woźnego dla sądu w Przemyślu i Stanisławowie.

III. Przy sądach powiatowych:

49 posad adjunktów sądowych a mianowicie po dwie posady dla sądów powiatowych w Busku, Jarosławiu, Mościskach, Radziechowie, Sokalu, Tłumaczu i Zborowie — po jednej dla sądów powiatowych w Bełzie, Birczy, Borszczowie, Buczaczu, Budzanowie, Bukowsku Chodorowie, Cieszanowie, Dolinie, Kałuszu, Komarnie, Kopyczyńcach, Kozowej, Łopatynie, Lubaczowie, Medenicach, Mikulińcach, Obertynie, Olesku, Peczenizynie, Potoku złotym, Przemyslanach, Radymnie, Rawie, Roźniatowie, Rymanowie, Sądowej Wiszni, Skolem, Starej Soli, Tłustem, Tyśmienicy, Winnikach, Zabłotowie, Załoścach i Żurawnie, za ściąganiem jednej posady adjunkta w Kulikowie i siedmiu posad adjunktów dla ksiąg gruntowych;

24. posad prowadzących księgi gruntowe dla sądów powiatowych w Buczaczu, Busku, Cieszanowie, Chodorowie, Glinianach, Gródku, Haliczu, Horodence, Jarosławiu, Kałuszu, Kossowie, Obertynie, Podhajcach, Przemyslanach, Radziechowie, Rawie, Sniatynie, Sokalu, Szczercu, Tłumaczu, Tyśmienicy, Uhnowie, Zabłotowie i Zborowie;

5. posad kancelistów dla ksiąg gruntowych dla sądów powiatowych w Bełzie, Brodach, Mielnicy, Olesku i Rudkach.

15. posad kancelistów dla sądów powiatowych w Brodach, Bursztynie, Czortkowie, Dolinie, Janowie, Kopyczyńcach, Kossowie, Peczenizynie, Podhajcach, Radziechowie, Skolem, Sokalu, Sołotwinie, Turce, Uhnowie, Wiśniowicy, Zabłotowie, Zborowie i Żydaczowie.

B. Na Bukowinie:

I. przy trybunałach I instancji: jedna posada rady i trzech adjunktów dla sądu krajowego w Czerniowcach;

posadę prowadzących księgi gruntowe dla sądu obwodowego w Suczawie;

dwie posady adjunktów kancelaryjnych, trzech kancelistów i 6 woźnych dla sądu krajowego w Czerniowcach.

II. przy sądach powiatowych: 11 posad adjunktów, a to po dwie dla sądów powiatowych w Kimpolungu, Radowcach, Storożynie i po jednej dla sądów powiatowych w Dornie, Putyłowiu, Serecie, Solce i Stanowcach;

5 posad prowadzących księgi gruntowe dla sądów powiatowych w Radowcach, Serecie, Storożynie, Wyżnicy i Zastawnie;

3 posady kancelistów dla ksiąg gruntowych dla sądów pow. w Kimpolungu, Kozmaniu i Radowcach;

1 posadę kancelisty dla sądu w Serecie;

13 posad woźnych, a to po dwie dla sądów powiatowych w Kimpolungu, Putyłowiu, Radowcach, Sadagorze i Serecie a po jednej dla sądów w Storożynie, Wyżnicy i Zastawnie.

Pomnożenie to ma nastąpić sukcesywnie w trzech latach: 1896 1897 i 1898. W roku 1896 mają być obsadzone: trzy posady radców apelacyjnych, wszystkie posady nowo systemizowane przy trybunałach I instancji, wszystkie posady kancelistów, 14 posad adjunktów dla sądów powiatowych w Bełzie, Busku, Chodorowie, Cieszanowie, Jarosławiu, Mościskach, Obertynie, Peczenizynie, Radymnie, Radziechowie, Sądowej Wiszni, Sokalu, Tłumaczu i Zborowie (za ściąganiem jednej posady adjunkta w Kulikowie); 8 posad prowadzących księgi gruntowe dla sądów pow. w Horodence, Kałuszu, Kossowie, Podhajcach, Radziechowie, Rawie, Sokalu i Tyśmienicy; 15 posad woźnych w Brzozowie, Bursztynie, Czortkowie, Delatynie, Dolinie, Drohobyczu, Mościskach, Peczenizynie, Podhajcach, Potoku złotym, Radziechowie, Skalcie, Tłumaczu, Zborowie i Żydaczowie;

na Bukowinie wszystkie posady przy trybunałach I instancji, wszystkie posady kancelistów, 4 posady adjunktów, trzy posady prowadzących księgi gruntowe i 4 posady woźnych.

W roku 1897 mają być obsadzone posady adjunktów w Borszczowie Bukowsku, Dolinie, Kałuszu, Kopyczyńcach, Kozowej, Łopatynie, Lubaczowie, Medenicach, Olesku, Złotym Potoku, Przemyslanach, Rawie, Roźniatowie, Rymanowie, Tłustem, Tyśmienicy, Winnikach, Załoścach i Żurawnie; 8 posad prowadzących księgi gruntowe i 14 posad

woźnych. Reszta posad nowo systemizowanych ma być obsadzona w r. 1898. (Dokończenie nastąpi).

Z c. k. krajowej Rady szkolnej.

C. k. Rada szkolna krajowa uchwaliła na posiedzeniu z dnia 16 grudnia 1895:

1. Zatwierdzić: wybór Michała Hubickiego, nauczyciela kierującego 4-klasową szkołą męską im. Konarskiego w Przemyślu, na reprezentanta zawodu nauczycielskiego do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Przemyślu; i wybór Ludwika Lejczaka, kierującego nauczyciela 4-klasowej szkoły w Strusowie, na reprezentanta zawodu nauczycielskiego do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Trembowli.

2. Zamianować: Zygmunta Turteltauba nauczycielem religii izraelskiej w 6-klasowej szkole męskiej w Dolinie; Aleksęgo Senęckiego nauczycielem kierującym 2-klasową szkołą ludową w Czarnokonicach Wielkich.

3. Wyłączyć gminę Koźmice Wielkie ze zakresu szkoły ludowej w Bugaju i zorganizować osobną szkołę ludową w Koźmicach Wielkich od 1 lutego 1896

4. Przekształcić od 1 lutego 1896 szkoły ludowe jednoklasowe w Chełmku, Cyganach i Dąbrowicy na 2-klasowe.

5. Ustanowić drugą posadę nauczyciela religii rz. kat. dla szkół ludowych w Wadowicach od 1 lutego 1896.

6. Przyjąć do wiadomości sprawozdanie krajowego inspektora szkół z lustracji gimnazjum w Złoczowie.

7. Przyjąć do wiadomości sprawozdanie krajowego inspektora szkół z lustracji szkół ludowych w okręgu żywieckim.

Sprawy krajowe.

(Projekt ustawy o kwalifikacji urzędników przy wydziałach powiatowych).

(§) Wydział krajowy wystąpi na zbliżającej się sesji sejmowej z projektem ustawy, zmieniającej §. 26 ustawy o Reprezentacji powiatowej. Zmiana ta ma na celu zobowiązanie wydziałów powiatowych do ustanowienia pewnego minimalnego etatu urzędników z odpowiednią kwalifikacją i wydania przepisów emerytalnych. Na tej bowiem drodze mogą wydziały powiatowe pozyskać odpowiednie siły urzędnicze, co przyczyni się do ulepszenia administracji powiatowej.

Według projektu Wydział krajowy, przy każdym wydziale powiatowym mają być ustanowione i obsadzone posady: sekretarza, lustratora i inżyniera powiatowego. Co do tych trzech posad obowiązane będą rady powiatowe uchwalić odpowiednie płace, pragmatykę służbową i odpowiedni statut emerytalny, a* gdyby temu obowiązki, mimo wezwania Wydziału krajowego, zadość nie uczyniły, uprawnionym będzie Wydział krajowy wydać obowiązujące orzeczenie, zastępujące analogiczne przepisy, wydawane dla urzędników krajowych.

Od sekretarzy wymagane być mają ukończone nauki prawnicze ze wszystkimi egzaminami państwowymi i co najmniej dwuletnią praktyką w dziale administracyjnym przy władzach rządowych lub autonomicznych.

Od inżyniera powiatowego wymagać się ma dowodu ukończonych nauk technicznych z wszystkimi egzaminami państwowymi i co najmniej dwuletniej praktyki zawodowej.

Lustratorowie wykazać się mają egzaminem z rachunkowości państwowej, tudzież egzaminem, złożonym w Wydziale krajowym ze znajomości ustawy gminnej, ustaw i przepisów, dotyczących policji miejscowej i znajomości gospodarki gminnej we wszystkich działach. Bliższe postanowienia co do składania egzaminów wyda Wydział krajowy.

Czas przejściowy, w którym urzędnicy, pozostający w stałej służbie przy wydziale powiatowym, uzupełnić mają brakującą im kwalifikację, oznaczony zostaje na lat 2, licząc od dnia wejścia w wykonanie projektowanej ustawy.

Na równi z sekretarzami, lustratorami i inżynierami powiatowymi, posiadającymi kwalifikację, wymagana przez projektowaną ustawę, uważani będą ci sekretarze, lustratorowie i inżynierowie, którzy co najmniej 5 lat przed wejściem w życie projektowanej ustawy, byli stale zamianowani sekretarzami, lustratorami i inżynierami powiatowymi i wykazują się świadectwem, uchwalenem przez wydział powiatowy, a zatwierdzonem przez Wydział krajowy, że w skutek dłuższej praktyki nabyli potrzebnego wykształcenia fachowego i odznaczają się prawością i nieskazitelnością charakteru.

Prawo mianowania urzędników i służb przysługiwać ma wydziałowi powiatowemu.

Rada Państwa.

(CDXLIV posiedzenie Izby poselskiej).

Wiedeń, 16 grudnia.

Prezydent Chlumecy zagaja posiedzenie o godzinie 11 min. 20.

Na ławie rządowej wszyscy Ministrowie.

Rząd wnosi przedłożenie w sprawie dalszego rozszerzenia ustawy z dnia 27 kwietnia 1887 o pensjach wdów i sierót po wojskowych, na wdowy i sieroty po wojskowych, zmarłych przed 30 kwietnia 1887, które przekazuje Izba komisji wojkowej; i przedłożenie w sprawie poboru podatków i należności skarbowych, oraz pokrywania wydatków państwowych w okresie od 1 stycznia do 31 marca r. 1896.

Pismo Pana Ministra rolnictwa zawiadamia, że Rząd na podstawie Najwyższego upoważnienia cofnął projekt rządowy o tworzeniu rolniczych Stowarzyszeń zawodowych, oraz projekt o włościach rentowych.

Izba przystępuje do dalszej dyskusji szczegółowej nad preliminarzem na rok 1896. Na porządku dziennym znajdują się rozdziały „Prezydium rady Ministrów“ i „fundusz dyspozycyjny“.

Dep. Noske określa obszernie zadania i postulaty miasta Wiednia zaznaczając, iż w tej mierze w jakiej te żądania zostaną przyjęte do programu rządowego, musi zmienić się postępowanie Wiedeńczyków w obec Rządu. W końcu mowca wystąpił bardzo silnie przeciw prądom i agitatorom antysemitkim, narażającym stolicę na ciężkie straty materyalne.

Dep. Pernerstorfer oświadcza, że z powodu, iż Austria składa się z rozlicznych narodowości, należy szerokie warstwy ludności przypuścić do udziału w życiu politycznym. Naprawa obecnych stosunków może nastąpić tylko po zniweczeniu stronnictwa liberalnego Ruch antysemitki jest niezgodny z zasadniczymi ustawami Państwa. Gabinet hr. Badeniego przedstawia niezapisaną jeszcze kartę. Sądząc z programu, P. Prezydent Ministrów stoi na stanowisku silnej powagi władzy i zaprzeczenia suwerenności ludu, a nie zamierza rządzić w duchu nowożytnego liberalizmu.

W obec tego trwa mowca w zasadniczej do gabinetu opozycji. W dalszym ciągu omawia Pernerstorfer praktyki konfiskacyjne. Zakaz organizowania się robotników w przedsiębiorstwach państwowych, reformę wyborczą. Jeden przymiot chwalebny można przyznać członkom obecnego Rządu: uprzejmość w postępowaniu. Odbija tem bardziej, że właśnie w Niemczech ministrowie szorstkim tonie przemawiają do socjalnych demokratów. Mimo to po gabinecie hr. Badeniego nie można się wiele spodziewać, a obowiązkiem jest wszystkich żywiołów, reprezentujących lud, skupić się do solidarnej przeciw Rządowi opozycji.

Dep. Dubsky zaznacza, że zadania austriackiego Rządu są nader trudne. Od 30 lat najwybitniejsi mężowie starają się naprzód przywrócić wewnętrzny pokój. Męskie, jasne, stanowcze postępowanie hr. Badeniego sprawia sympatyczne wrażenie. Stronnictwo mowcy głosować będzie za funduszem dyspozycyjnym.

Dep. Luëger, polemizując z dep. Noskem, oświadcza, że nie jest nieprzyjacielem kapitału, gdy ten tyle zarabia, ile mu się należy, lecz zwalcza kapitał wysysający i wyzyskujący. Niepotwierdzenie wyboru burmistrza wiedeńskiego nie jest kwestyą osobistą, ale kwestyą autonomii Wiednia. Stronnictwo antysemitki opiera się też nie powadze władzy, ale nadużyciom tej władzy. Liberalizm nie uda się skłonić księcia Kościelca do wystąpienia przeciw antysemitom. Wiemy, że Ojciec św. nas nie opuści w świętej walce, którą prowadzimy w Wiedniu i w całej Austrii.

Fundusz dyspozycyjny nie powinien być żądanym właściwie, jako kwestya zaufania, lecz jako kwestya korupcyi. Jest to najlepszy dowód przedajności prasy. Potrzebny jest na to, aby kłamstwa prostawa i kłamstwa szarżyć. A czy hr. Badeni jest mężem, który sprawiedliwość miłuje i prawdę głosi? Ubolewam, że na pytanie to muszę dać zaprzeczającą odpowiedź. Prezes gabinetu nie mówił prawdy przy niepotwierdzeniu mojego wyboru i przy sprawie wojskowego pogotowia. Największe zdumienie wywołało w Wiedniu, że Prezes gabinetu zaprzeczył wszystkim znanym faktom. Gdyby zaś hr. Badeni był mężem sprawiedliwym, nie znajdowałaby się w Wiedniu ruska deputacja, aby przedstawić skargi z powodu wyborów sejmowych. I wczoraj znowu zgromadzono koło Burgu ogromną liczbę policji. Po co? Zapewne Pan Prezydent Ministrów znowu zaprzeczy. Zapytuję się po co tyle policji? Trzeba powiedzieć hr. Badeniu, że do takich rzeczy my w Wiedniu nie jesteśmy przyzwyczajeni. Fundusz dyspozycyjny wynosi 100.000 zł. Czy sądzicie, że to wystarcza?

Skąd więc bierze pieniądze. Naturalnie — nie wiem; ale na odpowiedź naprowadza pytanie: *Cui prodest* Badeni? Dzienniki żydowskie na wszystkich instrumentach wywodzą pienia pochwalne o p. Badenim. Hr. Badeni jest sławiony, jako największy minister, jakkolwiek nie uczynił nic ponad to, że mnie nie potwierdził. Ale dlaczego z pochwałami Badeniego łączone są obelgi przeciw ludności wiedeńskiej? W Wiedniu nie ma motłochu; nawet najniższe klasy są tak uprzejme jak w żadnym innym mieście. Nasza partya walcząca *contre le juif, roi de l'époque*, przeciw kapitalistom żydowskiemu, który niszczy chłopca, przeciw kapitalistom żydowskiemu, który niszczy rękodziela, przeciw żydom, którzy, jako dostawcy, trują armię, przeciw żydom z Panamy i Panamina. (Okłaski na ławach antysemitki).

Dep. hr. Dieuduszycy podnosi, że każdy rząd potrzebuje funduszu dyspozycyjnego, aby nieprawdom szerzonym w prasie, przeciwstawić prawdę. Jest zatem obowiązkiem Izby, Rządowi, który uważa za uczciwy, przyznać fundusz dyspozycyjny. Moje stronnictwo — ciągnął mowca — uważa hr. Badeniego, którego od lat wielu zna, za człowieka uczciwego i dlatego głosować będzie za funduszem dyspozycyjnym. (Okłaski na ławach polskich). W ciągu dyskusji wydawano o Galicji sądy, które świadczy o zupełnej nieznajomości stosunków (Okłaski na ławach polskich). Po wszystkie czasy prawda była nieraz przysławiana. Z tego powodu mowca i jego koledy nie wyrażali nigdy swojego zdania o stosunkach w Wiedniu, aby nie powiedzieć czegoś takiego, co mogłoby być niezgodne z prawdą. Tej samej ostrożności, którą zachowują, żądają Polacy także od innych. W ogóle nie powinno się mówić o rzeczach, które nie należą przed forum tej Izby. Mowca protestuje przeciw twierdzeniu dep. Pernerstorfera, jakoby w Galicji panowało „zdziczenie.“ Galicyjska ludność wiejska jest uczciwa, moralna i głęboko religijna. W ostatnich 30 latach rozwinęto ogromną pracę, aby podnieść kraj. — W pracach tych hr. Badeni wziął wybitny udział. Opozycja nie powinna hasłami wzbudzać nadziei, których spełnienie jest niemożliwe. Przedewszystkiem trzeba się wystrzeżać, aby nie siać nienawiści, która jest mieniem obywatelstwa. Działalność hr. Badeniego była zawsze przyjazna Rusinom. Mowca kończy oświadczeniem, że jego stronnictwo głosować będzie za funduszem dyspozycyjnym. (Okłaski na ławach polskich).

Dep. baron Morsey daje krótkie wyjaśnienie tej treści, że jego stronnictwo (katolicka partya ludowa) nie będzie głosowało za funduszem dyspozycyjnym nie dla tego, żeby nie ufało Rządowi, w obec którego, tak jak dotąd, będzie zachowywać się wstrzeżając, ale z powodu że fundusz dyspozycyjny bywa obracany na subwencjonowanie prasy oficjalnej, która częstokroć zachowuje się nieprzyjawnie w obec stronnictwa mowcy.

Tu zabiera głos P. Prezydent Ministrów hr. Badeni i tak przemawia: Przedewszystkiem pozwalam sobie zrobić uwagę, że ani jednym słowem nie odpowiem panu deputowanemu z dzielnicy Margarethen na jego czysto osobiste zaczepki, wymierzone przeciw mojej osobie, a spodziewam się, że wysoka Izba zaopronuje w zupełności to moje postanowienie ogromną większością. (Żywe okłaski).

Chcę tylko zaznaczyć, że nie dam się wyciągnąć na słowa i odpowiedzi, które potem bywają przekręcane i ze złą wolą i złą wiarą fałszywie tłumaczone. (Żywe potakowania). Powtarzam, że to, co według stenograficznego protokołu, w Izbie powiedziałem w sprawie rzekomego skonsygnowaniu wojsk, pogotowia i ostrych ładunków, z całą stanowczością podtrzymuję i biorę na siebie zupełną odpowiedzialność za prawdziwość, rzetelność i szczerść tych twierdzeń do ostatniego słowa i do ostatniej kropki.

Co się tyczy funduszu dyspozycyjnego, to przedewszystkiem muszę oświadczyć, że tak samo, jak moi poprzednicy, nie widzę żadnej kwestyi zaufania, w uchwaleniu tej pozycji. Niemniej przeto nie mogę zrezygnować z tej pozycji, tak samo jak z żadnej innej pozycji wstawionej do preliminarza i proszę wysoką Izbę o uchwalenie tej pozycji.

Co do sposobu użycia tej pozycji muszę oczywiście uchylić od siebie wszelką odpowiedzialność za przeszłość. Każdy przedmiotowo myślący członek tej wysokiej Izby nie jest jeszcze dzisiaj chyba w tem położeniu, aby sobie mógł wyrobić pojęcie o tem, w jaki sposób Rząd będzie gospodarował funduszem dyspozycyjnym. Za rok będę miał zaszczyt odpowiadać na rzeczową krytykę. Wysoka Izba przyzna mi, że nie miałem miodowych miesięcy i że mnie nie oszczędzano. (Wesołość). Szybko dostalem się w ogień i dotychczas stoję w ogniu, a ci panowie, którzy przeciw mnie otwarli kampanię, muszą zapewne bardzo dobrze znać materyał, jakim w prasie posługują się przeciw Rządowi. Nie chcę o tem bliżej mówić. Co się tyczy tonu t zw. półrządowej prasy, mogę tylko powiedzieć, że podobnie jak za poprzednich rządów, także i za obecnego bar-

dzo będzie trudno odplacać pięknem za nadobne (*Wesołość*), bo musicie mi przyznać panowie, że walka przeciw Rządowi nie jest prowadzona w glansowanych rękawiczkach. (*Wesołość i głosy i tak jest*). Musiałbym rzeczywiście przypomnieć tym panom słowa: *Gracchi de seditione querentes* i sądzę, że mam do tego prawo.

Wywody mowy, który bezpośrednio przedemną przemawiał, zrozumiałem tak, że ci panowie chcą Rządowi zrobić przyjemną nieprzyjemność. Mówią bowiem, że nie będą głosować za tą pozycją, ale właściwie nie mają nie do zarzucenia Rządowi. Pozwólcie mi, że jedno tylko na to odpowiem: Chętnie zgadzamy się na to, że *einmal ist keinmal*. A więc zapomnimy o tem oświadczeniu (*Wesołość*), jeśli panowie zapewnią nas, że na przyszłość postąpią wręcz przeciwnie i wyświadczą nam nieprzyjemną przyjemność, głosując za jaką ważną pozycją lub przy ważnej kwestyi składając oświadczenie: „Rządu nie chcemy, ale głosujemy za nim“ (*Zywa wesołość i huczne oklaski*).

Dep. Hagenhofer oświadcza się za religijnym wychowaniem dzieci, jako najważniejszym postulatem katolickich postów i w tym celu żądają oni szkoły wyznaniowej. Pociągają do objaw, iż Rząd tak stanowczo oświadczył się za obyczajowo-religijnym wychowaniem, a gdy nado zapowiedział przedłożenie ustawy w sprawie położenia rolnictwa, przeto nie ma powodu nie ufać Rządowi i nie stawiać doń w opozycyi. Dlatego konserwatyści głosować będą za funduszem dyspozycyjnym.

Na tem przerwano obrady do godziny 8 wieczorem.

Na wieczornym posiedzeniu dep. Pięta k złożył sprawozdanie o uchwałach Izby panów w sprawie projektu ustawy o prawach autorskich. Celem ustawy jest ochrona idealnych i moralnych interesów autorskich. Mowca zaleca przyjęcie w brzmieniu Izby panów projektu, który znamionuje wielki postęp w ustawodawstwie.

Po przemówieniu P. Ministra sprawiedliwości dr. Gleispacha, streszczonem we wczorajszej depeszy i po krótkim wywodzie dr. Roszkowskiego, który popierał gorąco projekt i proponował, aby Austro-Węgry przystąpiły do międzynarodowej unii dla ochrony dzieł literatury i sztuki, Izba uchwała przyjąć przedłożenie za podstawę obrad szczegółowych. W dyskusji szczegółowej przyjęto we wszystkich czytaniach ustawę o prawach autorskich w brzmieniu, uchwalonem przez Izbę panów z kilku zmianami.

Następnie przystąpiła Izba do dalszego ciągu dyskusji nad funduszem dyspozycyjnym.

Przemawiał tylko Młodoczech Vaszaty przeciw funduszowi.

Po wielu sprośowanych faktycznych i po końcowem przemówieniu sprawozdawcy Palfy'ego Izba przyjęła fundusz dyspozycyjny znaczną większością.

Na tem zamknięto posiedzenie. — Następnie jutro.

Sprawy parlamentarne.

Koło polskie odbyło wczoraj krótkie posiedzenie, na którym obradowano nad znanymi nam z wczorajszego referatu wnioskami subkomitetu o ograniczeniu wychodźstwa z Galicyi.

Uchwalono w myśl wniosku subkomitetu przedłożyć odpowiedni wniosek w Izbie.

Komisya wojskowa Izby poselskiej obradowała przedwczoraj nad projektem rozszerzenia ustawy z 27 kwietnia 1887 roku o zaopatrzeniu wdów i sierot po oficerach i żołnierzach armii, marynarki, obrony krajowej i pospolitego ruszenia. Komisya projekt przyjęła, a referentem wybrała p. Kluckiego.

Komisya rolnicza Izby deputowanych załatwiając wniosek Pacaka proponuje, aby wezwać Rząd, iżby wziął pod rozwagę, czy i o ile należy w drodze ustawodawczej wystąpić przeciw kartelom, szkodliwym pod względem ekonomicznym.

SPRAWY MONARCHII

Fremdenblatt poświęcając wstępny artykuł mowie P. Ministra skarbu dr. Bilińskiego wygłoszonej wśród ogólnych obrad nad budżetem, którą reprodukcją właśnie w przekładzie, tak pisze:

P. Minister dr. Biliński nazwał swoją mowę całym programem finansowym i rzeczywiście zasługuje na taką nazwę. Zawiera ona zarówno w dziale rozchodów jak wydatków częścią tak kategorię zapowiedzi, częścią zaś takie widoki na przyszłość, iż to pozwala wyrobić sobie dokładny obraz pracy finansowej Rządu. Oprócz tego finansowo-

polityczna część mowy przesiąknięta jest na wskroś takimi zapatrywaniami na gospodarstwo ludowe i takimi tendencjami ekonomicznymi, iż zapowiedziane państwowe finansowe zarządzania nawet takie, które zwiastują nowe ciężary, wnoszą się na znacznie wyższy poziom niż zwykły fiskalizm i otrzymują tym sposobem ze stanowiska narodowej ekonomii poniekąd uszlachetnienie. Gospodarstwo rolne we wszystkich jego gałęziach znalazło u P. Ministra życzliwego opiekuna. Pragnącego gorąco jego rozwoju Życzliwość ta przebiła się wyraźnie w wywodach o reformie podatkowej. Rolnictwo, zarówno jak wszystkie inne zawody zarobkowe otrzymało zapewnienie, że odtąd będzie możliwym przeprowadzić tę reformę przy przyznaniu znacznego, a jeżeli podatek osobowo dochodowy da spodziewane rezultaty nawet przy zupełnym, dawniej projektowanym opuszczeniu podatku gruntowego. Przy tem utrzymaną ma być zasada równego podziału nadwyżki pomiędzy Państwo a kraje. Równocześnie z reformą podatkową ma nastąpić obniżenie głównej sumy podatku gruntowego. Opusty podatku gruntowego w razie klęsk elementarnych doznają znacznego rozszerzenia, co więcej kontrybuent będzie mógł domagać się ich z tytułu prawnego. Do tego dochodzi jeszcze podwyższenie dotacji dla funduszu melioracyjnego. Również na korzyść rolnictwa wypadnie zapowiedziane przedłożenie o obniżeniu należności za przenoszenie tytułu własności przy gruntach włóściańskich. To co mówił P. Minister o przemyśle świadczy o należytem zrozumieniu znaczenia przemysłu dla całego gospodarstwa państwowego. P. Minister zapowiadając ustawy o niezbędnym potrzebnym podwyższeniu płac urzędników i pensyi wdów i sierot po urzędnikach państwowych, co naturalnie poiągnie za sobą znaczne powiększenie wydatków skarbowych nie mógł naturalnie pominąć kwestyi zasilenia Skarbu nowymi dochodami. Poruszył tedy sprawę podwyższenia podatku giełdowego, wspomniął o pracach przedwstępnych dla ewentualnego wprowadzenia podatku od zapalek, podniósł myśl podwyższenia podatku spadkowego, wreszcie zwrócił uwagę na konieczność wyższego podatku od spirytusu i piwa, jak to ma miejsce w innych państwach. Wskazał na dokonane już podwyższenie taryfy kolejowej i zapowiedział ponownie ustawę, mocą której ma być zaciągnięta pożyczka na inwestycje w dziedzinie kolei żelaznych. Bardzo sympatycznie przyjęła Izba uwagę P. Ministra dającą świadectwo o jego prawym i szlachetnym sposobie myślenia. Jeżeli Rząd domaga się podwyższenia dochodów, nie należy z tego wyciągać wniosku, jakoby obejmując urzędowanie znalazł finanse państwowe w złym stanie. Nie! Chodzi tu jedynie o pokrycie zwiększonych wydatków a na to muszą być znalezione nowe źródła dochodu.

Mowa p. dr. Bilińskiego nie była wyłącznie mową szefa pewnego wydziału rządowego. Z wielką żywością i z niezwykłym humorem sarkastycznym odparł polityczne wywody tych przedwzyszkim preopinantów, którzy zabierali głos po Prezisie gabinetu hr. Badenim. Odnosi się to w pierwszym rzędzie do kwestyi urzędniczej. Z należyłą ciętością wystąpił przeciw tym, którzyby chcieli stworzyć rozdział a nawet przeciwnieństwa pomiędzy Rządem i Państwem a to w ten sposób, że urzędnikowi przystoi w pewnych wypadkach rozstrzygać, czy ma widzieć lub nie w Rządzie reprezentanta Państwa. Ci którzy radziby dla celów agitatorskich zaszczerpieć podobną wątpliwość w duszy urzędnika przysługują się jak najgorszej nie tylko Państwu lecz także stanowi urzędniczemu.

Polemikę stoczoną z wywodami pp. Schlesingera i Romańczuka zaliczyć należy stanowczo do najznakomitszych prób sztuki debaterskiej. Minister nie uderzał maczugą, lecz dźgał giętką klingą rapieru, a ukłucia jakie zadawał były krwawe. P. Minister wypowiedział zdziwienie, że tak łagodny i dobrze wychowany człowiek za jakiego uważa profesora Schlesingera użył mówiąc o Węgrach takich wyrazów, iżby mogło się zdawać, że wedle niego stosunek pomiędzy oboma państwami w Monarchii jest tego rodzaju, że jedna połowa ma prawo rzucić kalumnie na drugą połowę. Być może, iż ten deputowany dla tego prowokuje i drażni Węgrów, aby utrudnić ile możności zniemawidzonemu przez niego Rządowi austriackiemu jego zadanie przy rokowaniach ugodowych. Bojownika ruskiego p. Romańczuka, któremu miłszem byłoby „Ministerstwo Badeniego bez Badeniego“ zapytał dr. Biliński w tonie uprzejmym, czy przypadkiem rzecz tę nie przedstawia sobie w ten sposób, jak to się ma w Sejmie galicyjskim, gdzie odtąd Rusini będą zasiadać bez przywódcy Romańczuka? Tak jednak nie będzie z tem Ministerstwem. My — odezwał się w imieniu swoich kolegów P. Minister skarbu — pragniemy utrzymać nasze go wiele czcigodnego przez nas wszystkich bardzo umiłowanego szefa i chcemy przy nim stać i z nim upaść. Mowa P. Ministra dr. Bilińskiego pełna treści, rzeczowych wywodów i polemicznych efektów krępowała od

początku do końca uwagę Izby i zjednała mu huczne oklaski na które złożyły się wszystkie prawie stronnictwa.

Wypadki w Turcyi.

Korespondent konstantynopoliński *Köln. Zig.* wymienia Kiamila baszę jako przyszłego w. wezyra, nikt bowiem nie sądzi, aby obecny w. wezyr mógł utrzymać się czas dłuższy przy władzy. Sułtan przysłał Kiamilowi bogate podarunki. W dniach ostatnich rozrzucono znowu plakaty i broszury skierowane przeciw sułtanowi i kameryli pałacowej. Aresztowano wiele osób, zarówno chrześcijan jak mahometan.

Z kompetentnego źródła donoszą, że śledztwo wytoczne w sprawie paniki, której widownią był Konstantynopol zeszłego czwartku, wykazało, że popłoch wywołali nieznani agitatorzy, aby demonstrować przeciw przybyciu drugich okrętów stacyjnych.

Sprawozdania konsulów z Azji Mniejszej donoszą o nędzy, przybierającej coraz większe rozmiary.

Do *Biura Reutersa* telegrafują z Krety, że w dniu 9 b. m. trzy bataliony tureckie uderzyły na komitet reformy w Apokoronie, a walka rozszerzyła się na wsie: Prosero, Vryse i Alicampo. Pięciu chrześcijan poległo, ośmiu otrzymało rany. Wojska tureckie cofnęły się do Vampos, mając 24 zabitych i 32 rannych. Pomędzy zabitymi ma się znajdować jeden major, dwóch kapitanów i jeden porucznik. W Alicampo zabili podobno żołnierze turecy trzech starców, dwie kobiety i pięciu dzieci. Położenie jest poważne; 300 ludzi ma odejść do Canei dla wzmocnienia załogi tureckiej.

KRONIKA

Lwów, 18 grudnia.

— Pani Namiestnikowa księżna Konstanca Sanguszkowa, zwiędziła we wtorek, d. 17 b. m. o godzinie 12 w południe rozdawnictwo obiadów dla ubogich dzieci w szkole ludowej im. Staszica, zarządzane już od lat sześciu przez Towarzystwo przyjaciół uczącej się młodzieży.

U progu szkoły powitali dostojnego gościa p. M. Baranowski, prezes Towarzystwa, p. Tokarski, inspektor szkół lwowskich i kierownik szkoły, a chór uczniów pod kierunkiem nauczyciela p. Urbanka, odpiewał pieśń powitalną.

Księżna Namiestnikowa zwiędziła wszystkie trzy sale, w których pod dozorem nauczycielki p. Wandy Weiglówny, oddającej się temu zmuśnemu zajęciu z prawdziwym poświęceniem, podano około 250 ubogiej dziecięcej porcy gorącego rosolu, okraszonego kawałkiem mięsa. Księżna z widocznym zajęciem i właściwie sobie uprzejmością wypytowała się o bliższe szczegóły, a pożegnawszy łaskawie działkę, przeszła wśród odgłosu pieśni pożegnalnej do szkoły żeńskiej.

Tu powitał Księżnę Namiestnikową dyrektor szkoły wydziałowej p. Fafara i kierowniczka p. Makuszkówna z gronem pań nauczycielek. Pani Namiestnikowa zwiędziła najprzód szkołę gospodarstwa domowego, gdzie młode panienki uczą się gotowania, pieczenia ciast i wielu innych pożytecznych dla przyszłych gospodyń rzeczy. Następnie udała się do sali jadalnej w szkole żeńskiej. Księżna Namiestnikowa zabawiwszy i tutaj chwilę, wyraziła swe zadowolenie i uznanie prezesowi Towarzystwa p. M. Baranowskiemu i paniom Makuszkównie i Weiglównie, a pożegnawszy działkę uprzejmymi słowy i obdarowawszy piernikami, opuściła zakład wśród miłego śpiewu wdzięcznych uczniów.

— Posiedzenie Rady miejskiej odbędzie się we czwartek, dnia 19 b. m. o godzinie 6 wieczorem w sali ratuszowej.

— Kasyno miejskie zawiadania swoich członków, że wspólny opłatek odbędzie się 24 b. m. o godzinie 12^{1/2} w południe. Lista otwarta.

(§) Stan majątkowy fundacyj. Stan funduszów naukowych, dobroczynnych i pomników, pozostających pod zarządem Wydziału krajowego, wynosił z końcem października b. r. sumę 2,688,272 zł. 73 ct. Gdy z końcem października 1894 wynosił stan tych funduszów 2,640,310 zł. 47 ct., przeto w porównaniu z r. 1894 okazuje się w r. b. zwiększenie majątku o 47,962 zł. 26 ct.

Prócz wykazanego stanu majątkowego fundacyj dobroczynnych, naukowych i pomnikowych w sumie 2,688,272 zł. 73 ct., posiada Wydział krajowy w swym zarządzie majątki stypendyjne, których stan z końcem października b. r. wynosił 4,203,882 zł. 64^{1/2} ct.

Ogólny zatem stan majątkowy wszystkich fundacyj, wynosił z końcem października 1895 sumę 6,892,155 zł. 37^{1/2} ct., a w porównaniu z r. 1894 zwiększył się o sumę 226,429 zł. 51 ct.

— Z Towarzystwa prawniczego. Zapowiedziana na czwartek, dnia 19 b. m. o godzinie pół do 7 wieczorem w sali rozpraw e. k. sądu krajowego cywilnego dyskusya nad referatem rady wyższego sądu krajowego dr. Romualda Schuberta: „O rekursie“, nie odbędzie się.

Następne posiedzenie Towarzystwa we czwartek, dnia 2 stycznia 1896 o godzinie pół do 7 wieczór. Referowad będą pp. radca wyższego sądu krajowego dr. Franciszek Hofmokl i adwokat dr. Godzimir Małachowski „O spostrzeżeniach w czasie wycieczki naukowej w Niemczech, co do praktycznego zastosowania zasad procedury cywilnej niemieckiej“.

— Czytelnia katolicka. We czwartek dnia 19 b. m. o godzinie 7 wieczorem wygłosi p. Marek Kaliszczak w Czytelnii katolickiej (Rynek 20) odczyt p. t.: „To religii i moralności w starożytnym świecie“.

— W sprawie morderstwa popełnionego w pracznarni pod l. 3 przy ul. Ruskiej, dochodzenia policyjne ukończono wczoraj wieczorem, możemy więc podać bliższe szczegóły tej sprawy, która jest w mieście przedmiotem żywego zajęcia. Dnia 13 b. m. około godziny 9 wieczorem znaleziono w pracznarni wspomnianej zwłoki 22-letniej Dośki Hołód, służącej u lokatora Melnyka, sierżanta miejskiej straży ogniowej. Zrazu wydawało się, iż zachodzi tu wypadek samobójstwa, liczne atoli poszlaki wzbudziły podejrzenie, iż Hołodowa padła ofiarą zbrodniczego czynu. Przemawiał za tem fakt, iż drzwi pracznarni zastano otwarte, a mimo to klucz wetknięty był w zamek z wewnątrz; dalej poza kłęczącą, w jakiej znaleziono zwłoki, zawieszona za pomocą grubego sznura na rurze, znajdującej się ponad kuchnią, wreszcie niezwykły sposób obwiązania szyi sznurem i okoliczność, że głowę zmarłej zakrywała lekko zarzucona czerwona chustka wółczkowa, podczas gdy Hołodowa, wychodząc o godzinie 7 wieczorem z mieszkania służbodawców po wodę, miała głowę starannie owiniętą ową chustką. Nado stwierdzono, że mąż zmarłej Wasyl Hołód, woźny jednego z tutejszych Tow. asekuracyjnych, poślubiwszy ją przed trzema laty, porzucił ją już po kilkutygodniowym pożyciu, że pozostawiając żonę na wsi, sam zamieszkał we Lwowie i tu niebawem nawiązał stosunek miłosny z pewną dziewczyną, a przed znajomymi narzekał, iż rodzice zmusili go do ożenienia się z Došką, której nie nawidzi i przez to „świat mu zawiazął“. Wobec tych danych przyaresztowano Hołoda jeszcze w ciągu tej samej nocy, jako domniemanego mordercę. Hołód z najmniejszą krwią stanowczo wyparł się czynu i oświadczył, że czynił się wprawdzie nieszczęśliwym z powodu małżeństwa z Došką, mimo to jednak nigdy nie nosił się z zamiarem zamordowania żony, raczej kilka razy nasuwała mu się myśl, iż sam pozbawi się życia. Wezwany do wykazania swego *alibi*, poczynił Hołód zeznania kłamliwe; twierdził, iż krytycznego wieczora nie był wcale na ul. Ruskiej, chociaż zeznaniami dwóch świadków udowodniono mu, że około godziny 7 w towarzystwie drogiego mężczyzny szedł koło Wołoskiej cerkwi ku Podwalu. Przy pierwotnych zeznaniach obstawał Hołód w ciągu następnych dwóch dni i dopiero gdy go onegdaj wieczorem po raz czwarty przysłuchiwno, przyznał się wreszcie do winy a jako spółnika wymienił swego przyjaciela, byłego lokaja Stefana Mouczkę. Bezwzględnie zarządzono przyaresztowanie Mouczki, okazało się jednak, że spółnik ten, dowiedziawszy się d. 14 b. m. zrana o przyaresztowaniu Hołoda, wydził się z mieszkania dozorca domu pod l. 17 przy ul. Chorążczyzny, u którego mieszkał, i więcej nie wrócił. Przez całą noc owe gdajszą i wczorajszego dnia krążyły po mieście liczne patrole policyjne, skrzętnie poszukujące ukrywającego się zbrodniarza; Mouczko dowiedziawszy się o tem i przewidując, że niebawem już wpadnie w ręce będących na tropie organów policyjnych, sam zgłosił się wieczorem w biurze inspekcyjnym.

Z zeznań Hołoda i Mouczki wynika, że jeszcze w ostatnich dniach listopada b. r. postanowili obaj zgładzić ze świata żonę Hołoda, ażeby mu przez to umożliwić ożenienie się z kochanką. Pierwotnie zamierzali utopić Doškę w jednym ze stawów, okazało się jednak że woda zamarzała już w stawach. Wtenczas Hołód poprosił przyjaciela, by mu pomógł żonę udusić, a następnie powiesić dla upozorowania samobójstwa. Za tę pomoc przyrzekł Hołód Mouczce — jak sam twierdzi — wspierać go, ilekroć nie będzie miał zarobku. a wedle zeznania Mouczki przyrzekł mu Hołód kwotę 50 zł. i „sprawienie dobrych świąt Bożego Narodzenia“. Od owego czasu złoczyńcy niemal codziennie naradzali się nad sposobem wykonania zbrodni. Postanowili więc najpierw w piwnicy czatować na swą ofiarę i tam ją zamordować; zamiar ten atoli porzucili, ponieważ w zbyt bliskim sąsiedztwie piwnicy, do której zachodziła Dośka, znajduje się pomieszkanie jednego z lokatorów. Ostatecznie jako najbardziej do spełnienia czynu nadające się miejsce, obrali pracznarnię Melnyków. Już w przededniu zbrodni zabrał Hołód ze strychu służbodawcy kawał powroza a wieczorem spotkawszy się z Mouczką, udał się wraz z nim przed dom, gdzie służyła Dośka. Tam czatowali na nią zamierzając wykonać zamach, gdyby przypadkiem weszła do pracznarni. Gdy długi czas bezskutecznie czekali, sprzykrzyło się to Mouczce i odeszedł. Hołód udał się wówczas do mieszkania

Mełnyków, których znał od dawna i często odwiedzał w ostatnich czasach, tu w cztery oczy pomógł z żoną i przeprosił się z nią porzuciwszy, naznaczył jej na następną wieczór schadzki w praczkarni. Nieszczęśliwa z radością przystała na propozycję, a gdy Hołod zażądał, by mu wręczyła klucz od praczkarni, przyrzekła uczynić to nazajutrz.

Dnia 13 b. m. przybył Hołod około godz. 4 popołudniu do kuchni Mełnyka, gdzie zastał Doškę i kucharkę, z którą rozmawiał chwilę. Doška wetknęła mu niespostrzeżenie klucz od praczkarni za dragon od płaszcza. Poczł to Hołod i zaraz odszedł. Między godziną 4 a 6 z wieczora pełnił Hołod jak zwykle funkcyję woźnego. O godz. 6 zabrał korespondency, które miał nadać na pocztę, nado wydobyl ukryty w łóżku pod siennikiem powróz, schował go wraz z kluczem od praczkarni do kieszeni i udał się do filii pocztowej przy ul. Sobieskiego. Na rogu tej ulicy obok handlu Ditmara spotkał się z Moneczką, który rozmawiał z jakimś nieznanym. Wszyscy trzej wstąpili do pobliskiego szynku, a wypiszywszy po kieliszku wódki, opuścili wkrótce ten lokal, poczem ów nieznanomy oddalił się a Hołod oznajmił Moneczce, że ma klucz od praczkarni, tudzież że żona przyjdzie tam na schadzki. Wśród tej rozmowy przybyli obaj do filii pocztowej. Nadawszy korespondency popiechli się w górę ul. Sobieskiego, po drodze zaś zaprowadził Hołod Moneczkę do szynku przy ulicy Halickiej i tu znowu wypili po kieliszku wódki i posilili się kielbasą, poczem udali się na miejsce czynu. Przybyli tam na krótki czas przed godz. 7. Hołod otworzył drzwi praczkarni i wszedł wraz z Moneczką. W ciemności i w milczeniu oczekiwali nadejścia Doški, paląc papierosy. Po jakimś czasie przybyła ona, a spostrzegłszy tylko męża bliżej drzwi stojącego, oświadczyła mu, że skończy tylko robotę, a potem wróci do niego i odeszła. Hołod założył klucz z wewnątrz, podał Moneczce powróz z poleceniem, by go położyła na kuchnię i znowu zapanaowała cisza. Zaledwie upłynęło kilka minut, powróciła Doška a Hołod kazał jej zamknąć drzwi na klucz, co też uskuteczniła. Doška uściśnawszy męża, pytała go, jakie ma wieści od rodziców i czy zdecydowałby się osiedlić z nią we wsi rodzinnej. Na to ostatnie pytanie odrzekł Hołod, że gotów to uczynić. Nawzajem zaś zapytał ją, czy jej służbodawcy są w domu. Odpowiedziała, że pani wyszła do miasta, a pan do ratusza. To były ostatnie jej słowa.

Co do dalszych zajść zeznania obu zbrodniarzy różnią się między sobą. Hołod twierdzi, że w chwili, kiedy żona jego wypowiedziała powyższe słowa, pochwycił ją Moneczko za szyję, ona szarpnęła się i oboje runęli na ziemię, obalając i jego samego, tak zaś upadli, że on (Hołod) leżał na ziemi, na nim Doška twarzą do góry zwrócona, a Moneczko przyciśniętą swoim ciężarem, dusił ją. Natomiast Moneczko utrzymuje, że Hołod chwycił żonę za szyję, naginając ją ku ziemi, a wówczas on pochwycił ją za ramiona i wspólnie obalili ją na ziemię. Tu Hołod dusił ją dalej, przytrzymując drugą ręką jej prawą rękę, a kolanami przyciśniętą jej nogę, on zaś (Moneczko) ukiął na jej lewą nogę, jedną ręką trzymał za lewą rękę i przyciśnął jej głowę do ziemi, trzymając drugą rękę na jej czole. Wśród tych warunków, napađniętej prawie niemożliwym było się ruszyć krzyżać zaś również nie mogła, gdyż Hołod zaraz w pierwszej chwili zasunął jej chustkę na usta, tak, że zanim to uskutecznił, raz tylko krzyknęła i to nie zbyt głośno. Walka jej ze śmiercią trwała do 15 minut, jak to wnioskują Moneczko z drgania ciała. Gdy drgania te ustały, mordercy przysunęli trupa aż do samej kuchni i tak go zawiesili, jak to na wstępie opisano.

Z miejsca czynu najpierw oddalił się Moneczko, a nieco później Hołod, a złączwszy się na Podwalu, poszli ulicą Wałową na plac Maryacki i tu się pożegnali. Przy tem Hołod dał współnikowi na jego żądanie 1 koronę, a gdy się żalił, że opanowało go obawa, by zbrodnia nie wyszła na jaw, miał go Moneczko pocieszać i doradzać mu, by w razie zawiadomienia o śmierci żony, natychmiast popiechli się do jej zwłok i plakał, co tylko będzie mógł. Wasyła Hołoda, liczącego lat 25, odstawiono wczoraj zrana do więzienia sądu krajowego, Moneczkę zaś, rówieśnika Hołoda, odesłano tam dzisiaj zrana.

Notatki literacko-artystyczne.

Opera. Wczoraj rozpoczął się sezon operowy przedstawieniem Halki. Panna Irena Bohusówna i p. Henryk Roland znani z licznych występów koncertowych i dobrze u publiczności zapisami rozpoczęli zarazem karierę sceniczną. Oboje mieli teren bardzo dla debiutantów korzystny, bo staranne przygotowanie i publiczność dobrze usposobiona.

P. Bohusówna uczyniła tylko wybór na pierwszy występ niezbyt szczęśliwy, bo w małej partyi Zosi nie miała nawet sposobności, okazać swego pięknego głosu.

P. Roland natomiast jako Jontek wstępnym bojem zdobył publiczność. Scenę doskonale opanował i od razu przedstawił się nie jako uczeń,

lecz jako spiewak — i to spiewak o nie wielkich wadach a licznych zaletach. Głos jego tenorowy jest piękny, brzmi w wyższych rejestrach nawet czyściej i silniej niż w niskich, które mają lekkie odciążenie nosowy.

Frazowanie świadczy o inteligencji a czystość w intonacji i pewność w ensembli o muzyczności młodego spiewaka. W obec takich zalet, wady jak dykcya afektowana, silca się zanadto o dramatyczną ekspresję i niewyrównaną jeszcze zupełnie emisję głosu małą bardzo czynią ujmę ogólnemu wrażeniu dodatniemu. Tak więc pierwszy krok p. Rolanda na scenie uważamy za bardzo szczęśliwy.

Inne role były w zwykłej obsadzie, całość miała liczną, już często wytknięte braki.

Br.

Z teatru. Jutro po raz drugi przedstawioną będzie komedia p. t. „System pana Ribadier.“

W piątek drugie przedstawienie ruskiej trupy.

W sobotę wznowioną będzie tragedia Schillera p. t. „Don Carlos“ w przekładzie Jana Kasprowicza. Tytułową rolę odegra p. Woleński, markiza Pozę p. Żelazowski, króla Filipa p. Hierowski, ks. Albę p. Chmieliński, królowę pani Stachowicz, ks. Eboli p. Żelazowska.

Próby z „Don Carlosa“ odbywają się dwa razy dziennie już od dziesięciu dni.

P. Henryk Roland, który wczoraj z zupełnym powodzeniem debiutował w „Halce“ w partyi Jontka, wystąpi raz jeszcze w święta w tej samej operze Moniuszki.

Dyrekcya teatru pozyskała na sezon operowy panię Maryę Pawlikow-Nowakowską. Niebawem też ogłoszony będzie skład całej opery; dziś możemy namienić, że oprócz panny Marty Thorsen-Jankowskiej, która obecnie występuje w Berlinie, w królewskiej operze, zaangażowaną została również spiewaczka z Warszawy Aleksandra Dąbrowska. Powraca także wkrótce do Lwowa Julian Jeromin.

Dr. Bronisław Łoziński, znany z szczytnej publicystyki i autor, otrzymał w Warszawie nagrodę, wynoszącą 250 rubli, na konkursie prawniczym. *Gazeta sądowa* z okazji 25-letniego jubileuszu swego założenia, rozpisła konkurs na najlepszą rozprawę z dziedziny prawa. W tych dniach ogłoszono rezultat konkursu; nagrodę otrzymał p. Łoziński za swoją pracę: „O infamii“; jestto obszerna i znakomite studium o cześci z stanowiska prawniczego, filozoficznego i historycznego.

OSTATNIA POCZTA

Stan cholery w dniu 17 grudnia 1895
W powiecie husiatyńskim w Niżborgu nowym pozostały nadal w leczeniu 3 osoby.

W powiecie trembowelskim w Brykuli nowiej pozostały z dni poprzednich 2 zachorowało 5, pozostały nadal w leczeniu 7 osób. Razem pozostało w leczeniu z dni poprzednich 5 osób, zachorowało 5 osób, pozostaje w leczeniu 10 osób.

Najj. Pan przyjął przedwczoraj na ogólnych posłuchaniach oprócz członków deputacji ruskiej: barona Ziemiałko wskiego, generała barona Fischera, szefa sekcji „Szent-Györgyi“ego, Wiceprezidenta wyższego sądu krajowego w Krakowie Franciszka Żeleskiego i radcę legacji hrabię Leopolda Bolesława-Koziebrodzkiego.

Wiener Zeitung ogłasza, że Trybunał państwowy odbywać będzie w roku 1896 zwykle posiedzenia kwartalne, które będą się rozpoczynały w dniach 13 stycznia, 13 kwietnia, 6 lipca i 19 października.

TELEGRAMY GAZETY LWOWSKIEJ

Wiedeń, 18 grudnia. Najj. Pan przyjął dziś ministra bar. Fejervary'ego na audyencyi.

Wiedeń, 18 grudnia. *Wiener Zeitung* ogłasza: P. Minister spraw wewnętrznych w porozumieniu z interesowanymi Ministerstwami zezwolił Bankowi anglo-austriackiemu i deputowanemu do Rady Państwa Szezapnowskiemu na założenie akcyjnego towarzystwa pod firmą „Akcyjna spółka naftowa w Schodnicy“ z siedzibą w Wiedniu. Równocześnie zatwierdzono statuty tej spółki.

Wiedeń, 18 grudnia. Z Izby deputowanych. W dalszym ciągu swego przemówienia do polityki: „Udział w pokryciu wspólnych wydatków Monarchii“ — wywoził dep. Luęger, że Austria osiągnie warunki możliwe do przyjęcia tylko wtedy, jeżeli żywo podejmie walkę w obronie swych interesów. Istniejąca ugoda mogła być zawartą tylko

przez obcokrajowca (Beusta); w roku 1866 Austria kapitulowała wobec Węgrów. Mowca protestuje przeciw stawianiu jego stronnictwa, wietnego Cesarzowi, na równi z partya Kossutha i podnosi zaczepki Kossutha wymierzone przeciw czarno-żółtej chorągwi w parlamencie węgierskim. Dalej wyraża mowca nadzieję, że najbliższe obrady nad ugodą z Węgrami nie pójdą tak gładko, jak się Rząd spodziewa, bo Młodoczesi, Słoweńcy, Kroaci, Rumuni, mieszkający Tryestu, katolicy, a także i Niemcy, nie mogą głosować za obecną ugodą.

Dep. Suess wywodzi, że dualistyczny urząd państwa jest powodem, iż w parlamencie austriackim nie mogą być omawiane wielkie kwestye polityki zagranicznej, przezco mniejsze sprawy wychodzą na pierwszy plan bardziej, aniżeli w innych parlamentach. Mowca wskazuje na wypadek w Konstantynopolu, w których Austria odegrała chlubną rolę; byłoby niezawodnie dla Rządu korzystnem, gdyby o powodzeniach w polityce zagranicznej można było mówić w tej Izbie.

Mowca omawia następnie ugodę. Oświadcza, że nieodnowienie ugody byłoby połączone dla Austrii z niebezpieczeństwem, Węgry zaś przez utratę miejsc zbytu dla produktów rolniczych otrzymałyby cios śmiertelny. Z tego wyciągnęłyby korzyść tylko zagranica. — Rozszerzenie prawa wyborczego powiększy przedewszystkiem liczbę agraryszów w parlamencie, a utrudni na przyszłość zawarcie ugody. Należy zawrzeć ugodę, przy czem ogólna suma podatków powinna być podwyższona za pomocą podatku konsumcyjnego, a następnie według liczby głów rozdzielona. (*Żywe oklaski*).

Pan Prezydent Ministrów hr. Badeni zauważa, że nie ma właściwego powodu do zabierania głosu w tej dyskusji, chce je dnakże odeprzeć słowa, które padły w ciągu rozpraw. Prezydent Ministrów nie może przyznać słuszności twierdzeniu, jakoby zaczepki, wymierzone przeciwko Austrii w parlamencie węgierskim, nie były z ławy rządowej odparte.

W Izbie deputowanych objawia się dwojaki sposób reprezentowania ekonomicznych interesów Austrii. Ci, którzy tylko ekonomiczne interesa na oku mają, wypełniają nietylko patriotyczny obowiązek, lecz są także dla Rządu bardzo pożądanymi, gdyż tworzą dlań podporę moralną przy rokowaniach ugodowych. Nie ulega wątpliwości, że jakkolwiek motywa i cele stronnictwa te są patriotyczne, to jednak stronnictwa te naruszają węzeł, łączący obie połowy Monarchii. Nie wątpię, że także i ci, którzy uderzają w ton dla Węgrów nieprzyjazny, ożywni są dobrymi dla Austrii zamiarami; skoro jednak atakują istniejący stosunek prawnopństwowy, to nie służą tem samemu interesowi Państwa, lecz podrywają celom partyjnym, albo jeszcze niższym agitacyom partyjnym, co właśnie przy bliskich rokowaniach ugodowych z Węgrami jest nadzwyczaj szkodliwym. (*Żywe oklaski*).

Przemawiali jeszcze dep. Furrkrantz *contra*, dep. Palffy *pro*. Dep. Palffy oświadczył, że ugoda musi być zawartą, gdyż tworzy ona jedno z głównych filarów dzisiejszej monarchicznej budowy Państwa. Klub konserwatywny musi jednak obstawać przy żądaniu zmiany „kwoty“, oraz związku handlowo-olowego.

Dep. Luęger otrzymał z powodu wywieciek przeciw Węgrom i rządowi węgierskiemu kilkakrotne wezwanie do porządku; również dep. Gessmana wezwał prezydent Izby dwukrotnie do porządku.

Po przemówieniu zastępcy sprawodawcy Russa, zatławiono rozdział „Udział w wydatkach wspólnych Monarchii“, po czem przystąpiła Izba do rozprawy nad przedłożeniem w sprawie reorganizacji statutu urzędników sanitarnych. Uchwalono przejść do rozprawy szczegółowej.

Następne posiedzenie we środę. Dep. Piniński, Rutowski, Wielowiejski i tow. przedłożyli wniosek, żądający, ażeby nieustająca komisya dla ustawy karnej otrzymała polecenie przedłożenia projektu co do postanowienia kar za nakłanianie do emigracji i za wyzysk lichwiarski.

Wiedeń, 18 grudnia. Na dzisiejszem posiedzeniu Izby deputowanych przedłożyła komisya dla nietykalności poselskiej sprawozdanie w przedmiocie żądania sądu karnego zezwolenia na ściganie deputowanego Dapara (z Dalmacji) za obrazę honoru; komisya wnosi nie przychylić się do żądania sądu. Protest przeciw wyborowi dr. Trachtenberga w Kolomyi przydzielono komisji legitymacyjnej.

Dep. Neuber i towarzysze wnoszą interpelację w przedmiocie wprowadzenia w życie węgierskiej ustawy o patentach.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej nad organizacją państwowych urzędników sanitarnych.

Wiedeń, 18 grudnia. Na wczorajszem generalnem zebraniu związku austriackich urzędników państwowych złożył dyrektor Leopold Knoppek sprawozdanie z przyjęcia deputacyi centralnego wydziału u P. Prezydenta

Ministrów hr. Badeniego w dniu 15 b. m. Deputacya przybyła do P. Prezesa gabinetu, aby mu złożyć najgorętsze podziękowanie za najczystsze oświadczenie w Izbie deputowanych w sprawie urzędników państwowych.

P. Prezydent Ministrów, odpowiadając na przemówienie przewodcy deputacyi, zapewnił, że dobro i pomyślność urzędników leżą mu bardzo na sercu i że dołoży wszelkich starań, aby polepszyć położenie urzędników nie tylko pod względem materyalnym, lecz także moralnym. Kwestya urzędników państwowych będzie stanowczo załatwiona jeszcze w ciągu roku 1896.

Urzędnicy w interesie służby państwowej powinni trzymać się zdala od wszelkich agitacyi i nieadać się użyć za narzędzie tego lub owego ruchu partyjnego, skierowanego przeciw powadze Państwa.

Zgromadzenie przyjęło hucznymi oklaskami sprawozdanie dyrektora Knoppka.

Wiedeń, 18 grudnia. (*Tel. pryw.*) *Fremdenblatt* występuje w części ekonomicznej przeciw kartelowi producentów nafty w Galicyi, podnosząc, że konsument nafty w Austrii nie powinien zgodzić się na takie podniesienie ceny. *Fremdenblatt* stawia pytanie, czy Rząd nie powinien wystąpić przeciwko kartelowi na podstawie §. 4 ustawy z 7 kwietnia 1870 (*Coalitions-gesetz*). Zresztą mógłby Rząd wystąpić przeciw kartelowi przez zniesienie taryf kolejowych dla nafty zagranicznej.

Wiedeń, 18 grudnia. W sprawie cofniętych na przedwczorajszem posiedzeniu Izby dep. przedłożen rządowych o urządzeniu rolniczych spółek zawodowych, i o urządzeniu gospodarstw rentowych, donoszą ze źródła kompetentnego, że w traktowaniu tych przedmiotów, musiałyby wskutek parlamentarnej konstellacji zajść przerwa i dla tego okazało się praktyczniejsem użyć tego czasu, ażeby uwzględnić zarzuty podniesione przez ważne korporacye przeciw projektom. P. Minister rolnictwa wyraził kilkakrotnie przekonanie (co Izba z najwyższą sympatya przyjęła do wiadomości), że zawodowa organizacya rolników będzie znowu niebawem przedmiotem dyskusyi parlamentarnej, przy czem różnice strefowe będą więcej niż w dotychczasowych projektach uwzględnione, i daną będzie rękojmia żywotności zorganizować się mających rolniczych spółek Zawodowych, przez zapewnienie im targów zbytu. Gdy zawodowe spółki gospodarcze wejdą w życie, wtedy będzie czas przystąpić do uwolnienia od ciężarów hipotecznych.

Berlin, 18 grudnia. Parlament po odesłaniu do komisji przedłożenia rządowego o izbach rękodzielniczych, odroczył się do 9 stycznia p. r.

Rzym, 18 grudnia. Prezes gabinetu Crispi wniósł wczoraj przedłożenie domagające się 20-milionowego kredytu na operacye w Afryce, a równo cześnie cofnął dawniejsze przedłożenie, w którym rząd domagał się 7 milionów lirów.

Paryż, 18 grudnia. Agent policyjny Dupas, któremu poruczono w swoim czasie ściganie Artona został aresztowany, a równocześnie sędzia przestępców jako świadków Ribota i b. deput. Laguerre.

Konstantynopol, 18 grudnia. Z urzędowego tureckiego źródła donoszą, że powstańcy w Zeitun, złupili i spalili dziesięć w okolicy Zeitun położonych wsi, zamieszkałych przez muzułmanów i dopuścili się okrutnych gwałtów na kobietach; 266 muzułmanów zamordowano, około 100 osób, a między niemi, dzieci i niemowlęta, okropnie pokaleczono.

Waszyngton, 18 grudnia. Cleveland wystosował do kongresu orędzie w kwestyi Wenezueli. Zgodnie z odpowiedzią Salisburyskiego uważa Cleveland amerykańskie postawienie kwestyi jako właściwe i zupełnie ważne w danym wypadku. Cleveland ubolewa, że Anglia odrzuciła propozycję co do sądu polubownego i stwierdza, że nie pozostaje nic innego, jak liczyć się z faktycznym stanem rzeczy i odpowiednio do tego działać. Rzeczywistą granicę między Wenezuelą a Brytyjską-Guyaną należałoby ustanowić w drodze komisyjnej, a po orzeczeniu komisji Stany Zjednoczone musiałyby opierać się zamachom Anglii na ich prawa i przywłaszczeniu jakiegokolwiek obszaru, wszelkimi środkami, jakimi rozporządzać mogą. Bolesna dla Stanów jest rzecz, stawać wobec wielkich po angielsku mówiących ludów w innej roli, aniżeli współzawodników Anglii na polu postępu i pokoju, ale żadne nieszczęście nie mogłoby iść w porównanie z tem, któreby wypłynęło z bezczynnego poddania się niesprawiedliwej potępieńca godnej, a nieszczęściem tem byłaby utrata godności narodowej.

Orędzie to odczytane w senacie przyjęto gorącymi oklaskami. Senat odesłał orędzie do komisji dla spraw zagranicznych. Demokratyczni członkowie kongresu chwalaą orędzie jednomyślnie; republikańscy wstrzymują się z wydaniem swej opinii.

Odpowiedzialny Redaktor Adam Krechowiecki

L. 8301 (8683 3-3)

C. k. Sąd powiatowy w Mikulińcach ogłasza, że celem zaspokojenia wierzytelności Izaka Friedmana w kwocie 164 10 ct. wa. z pn. odbędzie się w Sądzie tutejszym w dniach 24 grudnia 1895 i 24 stycznia 1896 o godz. 9 rano przymusowa licytacja niewydziałonej połowy realności wykazem hipotecznym l. 1644 gr. Nastasów objętej z tem że na pierwszym terminie tylko wyżej ceny wywołania lub przynajmniej za taką, zaś na drugim terminie za jakąkolwiek cenę sprzedaną zostanie.

Bliższe warunki licytacyjne i wyciąg hipoteczny przejrzeć można w registraturze. Dla wierzycieli niewiadomych którymby uchwała licytacyjna dla jakiego kolwiek bądź powodu doręczoną być nie mogła niemniej i tych, którzyby po dniu wystawienia wyciągu hipotecznego hipotekę uzyskali, ustanawia się kuratorem Iwana Rakoczego z Nastasowa.

C. k. Sąd powiatowy. Mikulińce, 17 listopada 1895.

L. 66663 (8669 3-3)

C. k. Sąd krajowy we Lwowie podaje do publicznej wiadomości, że w egzekucyjnej sprawie Alojzego Buntae jako prawona bywy krakowskiego Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń przeciw Michałowi Boreckiemu o zapłaceniu 3500 zł. wa. z pn. odbędzie się egzekucyjna publiczna licytacja tj. 1/3 części realności pod l. k. 473 1/4 we Lwowie objętej wykazem hipotecznym l. 420 księgi hipotecznej dla katastralnej gminy miasta Lwowa, która to 1/3 część do egzekuta Michała Boreckiego należy, a to w dwóch terminach dnia 6 lutego 1896 i dnia 12 marca 1896 każdym razem o godzinie 10 z rana w sali rozpraw tutejszego sądu.

Cenę wywołania wynosi kwota 2354 zł. wadyum 236 zł., które ma być złożone w gotówce, w księżecze galicyjskiej kasy oszczędności lub w wartościowych papierach, dających bezpieczeństwo pupilarne po kursie z dnia licytacji poprzedzającego.

Reszta warunków, jakoteż wyciąg hipoteczny i akt ocenienia mogą być przeglądane w registraturze tut. sądu w godzinach urzędowych.

Kuratorem dla wierzycieli których prawa do sprzedać się mającej realności po dniu 18 października 1895 do hipoteki weszłyby, i tych, którymby uchwała rozpisująca licytację nie mogła być w czas doręczona ustanowiono adwokata dr. Bliżińskiego a tegoż zastępcą adwokata dr. Izidora Feileasa. Lwów, dnia 30 listopada 1895.

L. 89252 (8690 3-3)

Obwieszczenie.

Mając do wykonania w roku 1896 wiele nowych przewodów telegrafu, zamierza podpisana c. k. Dyrekcja poczt i telegrafów dla niektórych przewodów zamiast słupów impregnowanych z własnych zakładów, użyć słupy zwykle nieimpregnowane odpowiadające następującym wymogom:

Każdy słup ma mieć 8 metrów długości, mierzyć w cieńszym końcu bez kory 15 centymetrów średnicy, być obcięty z gałęzi, obrany z kory i łyka, i na obu końcach równo obcięty.

Słupy mogą być dębowe lub z drzewa szpilkowego, t. j. z modrzewia, sosny, jodły lub świerka.

Drzewa na słupy muszą być zrębane w zimie, styczniu lub najdalej z początkiem lutego.

Słupy muszą być wyrobione z drzewa zupełnie zdrowego, od pnia, gdyż wyrobione z wierchołków, wyklucza się bezwarunkowo.

Drzewo na słupy musi być prostopięte, tylko przy dębowych dozwala się mierne zakrzywienie.

Słupy mają być złożone wzdłuż drogi gdzie przewód telegrafu ma stanąć, w odstępach mniej więcej 4 kilometrowych po 80 do 100 sztuk, w pobliżu zabudowań, w miejscowościach, które się wskaze.

Według powyższego opisu przyjmuje podpisana Dyrekcja oferty na dostawę słupów, poniżej w przybliżonej ilości podanych, dla każdej z wymienionych przestrzeni osobną ofertę należyce osteplowaną.

Słotwina — Szezurowa	600
Sanok — Bukowsko	280
Drohobycz — Medenice	440
Bóbrka — Strzeliska nowe	420
Busk — Chołojów	570
Grabowa — Toporów	240
Radziechów — Łopatyn	480
Brody — Leszniów — Szezurowice	360
Szezurowice — Mikołajów	200
Bogdanówka — Nowosioło	400
Trembowla — Tarnoruda	1160

do dnia 24 grudnia b. r. włącznie, pozostawiając sobie przyjęcie lub odrzucenie w marę cen żądanych, oraz w razie przyjęcia, dokładne podanie ilości słupów.

P. T. oferenci winni wyrazić w ofercie: przestrzeń, ilość słupów, żadaną cenę jednostkową za słup, dostawę według żądania w

tem obwieszczeniu i gotowość złożenia 10 pre. wadyum na otrzymane wezwanie.

Uwiedomienie o rozstrzygnięciu co do ofert nastąpi w jak najkrótszym czasie.

We Lwowie, dnia 10 grudnia 1895. Z c. k. Dyrekcji poczt i telegrafów. Seferowicz.

L. 34413 (8727 2-3)

Ogłoszenie licytacji.

Celem wydzierżawienia prawa poboru podatku spożywczego od mięsa i wina, moszczu winnego i moszczu owocowego w okręgu dzierżawnym Zbaraż na przeciąg czasu jednego roku lub trzech lat tj. na czas od 1 stycznia 1896 do końca grudnia 1896 lub na czas od 1 stycznia 1896 do końca grudnia 1898 rozpisuje się niniejszem pod warunkami zawartymi w równocześnie wydanym drukowanym obwieszczeniu publiczną licytację, która się odbędzie dnia 24 grudnia 1895 od godz. 8 do 11 przed południem w c. k. powiatowej Dyrekcji Skarbu w Tarnopolu.

Cenę wywołania co do podatku spożywczego od mięsa stanowi roczna kwota 4746 zł. a co do podatku spożywczego od wina, moszczu winnego i moszczu owocowego roczna kwota 204 zł. czyli razem kwota 4950 zł.

Kto chce brać udział w licytacji ma złożyć przed rozpoczęciem licytacji wadyum w kwocie 495 zł.

Przymuje się także pisemne nadszede. Pisemne nadszede muszą być zaopatrzone w powyższe wadyum mają zawierać wyraźnie podaną kwotę ofiarowanego czynszu dzierżawnego tak liczbami jakoteż słowami i winne być wniesione opieczętowane do Naczelnika c. k. powiatowej Dyrekcji skarbu w Tarnopolu najpóźniej do 1 godz. po południu dnia 23 grudnia 1895.

Dzierżawca podatku spożywczego od wina, moszczu winnego i moszczu owocowego obowiązany będzie na żądanie Wydziału krsjowego we Lwowie razem z tymże podatkiem pobierać także 30 pre. dodatek krajowy do podatku spożywczego od wina, moszczu winnego i moszczu owocowego a za prawo poboru tego dodatku krajowego obowiązany będzie uiszczać na rzecz kraju 30 pre. umówionego z nim czynszu dzierżawnego za dzierżawę prawa poboru rządowego podatku spożywczego od wina, moszczu winnego i moszczu owocowego.

Bliższe warunki licytacji mogą być podane w c. k. Dyrekcji okręgu skarbowego w Tarnopolu. C. k. powiatowa Dyrekcja skarbu. Tarnopol, dnia 11 grudnia 1895.

L. 9502 (8724 2-3)

C. k. Sąd powiatowy w Przemyslanach w celu wydobycia na rzecz gal. funduszu propin. grzywny w kwocie 30 zł. z pn. odbędzie w tut. sądzie relicytację realności whl. 85 ks. gr. gm. Borszów objętej, Natha na Fuchsa własnej i lwh. 664 tej samej gm. Michała Myezki własnej na 34 zł. ocenionej na dniu 20 stycznia 1896 o 10 godz. z rana.

Wadyum wynosi 10 proc. ceny szacunkowej.

Resztę warunków można w tus. registraturze przejrzeć.

Kuratorem wierzycieli jest p. Aleksander Zaleski c. k. notaryusz w Przemyslanach.

Przemysłany, 8 września 1895.

L. 64413 (8729 2-3)

C. k. Sąd krajowy jako handlowy we Lwowie ogłasza, że w sali rozpraw tegoż sądu odbędzie się dnia 16 stycznia 1896 i 30 stycznia 1896 każdym razem o godzinie 10 przed południem licytacja wierzytelności masy konkursowej „Galicyjskiego Towarzystwa handlowego stow. zarej. z ograniczoną poręką we Lwowie w likwidacji“ w łącznej kwocie 64469 zł. 23 ct. aw. że cenę wywołania stanowi wartość wierzytelności tych według inwentarza w kwocie 64969 zł. 29 ct., że wierzytelności te na pierwszym terminie tylko wyżej ceny wywołania lub przynajmniej za tę cenę, na drugim zaś nawet niżej ceny wywołania sprzedane zostaną, że jako wadyum kwota 64 zł. złożoną być ma i że inwentarz masy krydalnej, weksle i inne dokumenty do tych wierzytelności się odnoszące i warunki licytacyjne w registraturze sądowej przejrane być mogą. Lwów, 30 listopada 1895.

L. 14020 (8703 2-3)

C. k. Sąd powiatowy podaje do wiadomości, że w tymże sądzie odbędzie się publiczna sprzedaż realności w Nowosiołce kostiukowej położonych wedle whl. 768, 769, 770 osobno dłużnika Ef oima Roseustoka własnych na zaspokojenie pretensji Jakóba Horowitza w kwocie 378 zł. 72 ct. dnia 17 stycznia 1896 i dnia 20 lutego 1896 każdego razu o godzinie 10 rano, a to na pierwszym terminie tylko za lub wyżej ceny szacunkowej, na drugim zaś i poniżej takowej,

Wadyum wynosi 10309 zł., 285 zł. i 260 zł.

Reszta warunków licytacyjnych, wyciąg tabularny i akt oszacowania można w tutejszej registraturze przejrzeć.

Dla wierzycieli, którymby rezolucya licytacyjna doręczoną być nie mogła lub którzyby po wydaniu wyciągu tabularnego do tabuli weszli ustanowiony kuratorem adw. dr. Stoklasa. Zaleszczyki, 17 listopada 1895.

L. 6490 (8660 2-3)

Celem zaspokojenia wierzytelności Mojżesza Zangena w kwocie 10 zł odbędzie się w tut. sądzie w dniach 21 stycznia 1896 i 25 lutego 1896 każdym razem o 10 godz. rano publiczna licytacja połowy realności whl. 98 ks. gr. gm. Majdan zbydniowski objętej, masy spadkowej Adama Turka własnej. Cena wywołania 90 zł. Wadyum: 9 zł.

Resztę warunków licytacyjnych w sądzie można przejrzeć.

Kuratorem niewiadomych wierzycieli hipotecznych ustanowiono c. k. notaryusza Ludwika Miąsika.

C. k. Sąd powiatowy. Rozwadow, dnia 23 października 1895.

L. 10413 (8637 2-3)

Mościcki Sąd powiatowy ogłasza, że na zaspokojenie dłużnej Tomaszowi Rogala kwoty 30 zł. aw. z pn. odbędzie się tamże w dniach 31 stycznia 1896 i 28 lutego 1896 o godz. 10 rano egzekucyjna licytacja realności dłużnika masy spadkowej sp. Karola Wesołego wykazem hipotecznym l. 84 gm. Sudkowiec objętej.

Na pierwszym terminie zostanie realność ta sprzedaną tylko za cenę wywołania 119 zł. lub wyżej niej, na drugim i niżej tejże.

Wadyum wynosi 11 zł. 90 ct. Resztę warunków i aktów można przejrzeć w sądzie. Mościska, dnia 24 września 1895.

L. 31160 (8536 2-3)

W c. k. Sądzie krajowym w Krakowie odbędzie się celem zaspokojenia wierzytelności Emilii Niedzielskiej w kwocie 4000 zł. z przynależnościami w dniu 28 stycznia 1896 i w dniu 3 marca 1896 zawsze o godz. 10 rano przymusowa sprzedaż realności pod l. k. 26 Dz. III. w Krakowie l. w. h. 539 Maurycego i Leopolda Tlachnow własnej. Cena wywołania wynosi 75217 zł. Wadyum 7521 zł. 70 ct. Warunki licytacyjne przejrzeć można w Registraturze sądowej.

Kuratorem niewiadomych wierzycieli jest adw. Dr. Jan Jakubowski, zastępcą adw. Dr. Mandelbaum. Kraków 31. października 1895.

L. 6505 (8723 2-3)

W celu wydobycia na rzecz c. k. uprz. akc. Banku hip. we Lwowie kwoty 240 zł. z pn. odbędzie się w tut. sądzie egzekucyjna publiczna sprzedaż realności lwh. 527 ks. gr. gm. Przemysłany objętej do Aleksandra Zaleskiego należącej na 6500 zł. ocenionej na dniu 14 stycznia 1896 i 17 lutego 1896 każdym razem o godz. 10 rano z tem, że na pierwszym terminie sprzedaż tylko powyżej lub za cenę szacunkową, na drugim także poniżej takowej nastąpi.

Wadyum wynosi 10 procent ceny szacunkowej. Resztę warunków można przejrzeć w tus. registraturze.

Kuratorem wierzycieli jest p. Antoni Harasiewicz w Przemyslanach. C. k. Sąd powiatowy. Przemysłany, 30 czerwca 1895.

L. 5004 (8630 1-3)

Sąd powiatowy Kęcki odbędzie licytację ruchomości pod nr. 82 lwh. 76 w Starzej wsi położonej, Franciszka Skęczka własnej w budynku sądowym w dwóch terminach w dniach 30 stycznia 1896 i 4 marca 1896 każdorazowo o godz. 10 rano, na drugim terminie niżej ceny wywołania 166 zł. 90 ct.

Wadyum 16 zł. 69 ct. Kuratorem dla niewiadomych wierzycieli i interesowanych ustanowiono adw. dr. Fabrego w Kętach.

Extrakt tabularny, akt oszacowania i warunki licytacyjne można przejrzeć w sądzie. Kęty, 16 listopada 1895.

L. 3779 (8579 1-3)

C. k. Sąd powiatowy w Żurawnie zamawia, że celem zaspokojenia pretensji w kwocie 30 zł. z 6 pre. odsetkami od dnia 29 kwietnia 1892, kosztów sądowych w kwocie 3 zł. 64 ct., 4 zł. 24 ct., 6 zł. 94 ct., i 3 zł. 94 ct. już przyznanych, niemniej kosztów tej próby w kwocie 6 zł. 82 ct. odbędzie się o godz. 9 rano w terminach 31 stycznia 1896 i 4 marca 1896 a to przy drugim także poniżej ceny szacunkowej licytacja realności pod l. kat. 104 w Lubszy po-

łożonej ciała tabularnego nie stanowiącej, nieobjętej masy spadkowej Franciszka Drekslera własnej.

Cena wywołania 140 zł. Wadyum 14 zł. Reszta warunków i protokół oszacowania do przejrzenia w registraturze. Dla niewiadomych wierzycieli ustanowiono kuratorem p. Jana Ludkiewicza w Żurawnie.

C. k. Sąd powiatowy. Żurawno, dnia 23 lipca 1895.

L. 2824 (8659 1-3)

C. k. Sąd powiatowy w Ropczycach ogłasza, że na zaspokojenie wierzytelności dr. Bolesława Strowskiego w kwocie 200 zł odbędzie się w dniu 22 stycznia 1896 i w dn. 24 lutego 1896 każdym razem o godz. 10 rano egzekucyjna sprzedaż połowy realności wykazem hipotecznym l. 119 księgi gruntowej gminy Kawenczyn objętej, dłużników tj. spadkob. Piotra Fereta własnej.

Cenę wywołania stanowi wartość szacunkowa 212 zł. 50 ct. wa. Wadyum 21 zł. 25 ct.

Kuratorem niewiadomych wierzycieli ustanowiony został adw. dr. Ujściński. Ropczyce, 16 kwietnia 1895.

L. 17122 (8673 1-3)

C. k. Sąd obwodowy w Kołomyjach podaje niniejszem do wiadomości, że na prośbę gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie, rozpisana została w celu ściągnięcia reszty raty z 1 lipca 1893 w kwocie 612 zł. 38 ct. aw. i trzech półrocznych rat po 650 zł. wa. z pn. egzekucyjna sprzedaż majątności Piotrow scheda III wykazem hipotecznym l. 112, Piotrow scheda III wykazem hipotecznym l. 451 i Sikierezyn scheda III wykazem hipotecznym l. 103 ks. gruntowej dla większych posiadłości objętych, dłużnika Majera Schicklera własnych wraz z przynależnościami protokołem z 10 czerwca 1895 l. 11886 opisanymi w dwóch na dzień 28 stycznia 1896 i 25 lutego 1896 każdym razem na godzinie 10 przed południem wyznaczonych terminach, że pomienione dobra na pierwszym terminie tylko za lub powyżej ceny szacunkowej w kwocie 58060 zł. aw., która służyć będzie oraz za cenę wywołania, na drugim terminie zaś także poniżej takowej zostaną sprzedane, że każdy chęć kupienia mający obowiązany będzie kwotę 5806 zł. aw. do rąk komisji licytacyjnej złożyć, że dla wszystkich tych, którymby uchwała licytacyjna doręczoną być nie mogła, lub którzyby na rzezonę dobra później prawa rzeczowe nabyli, kurator w osobie adw. dr. Staubera został ustanowionym, wreszcie, że wyciąg hipoteczny, protokół opisaną przynależności dóbr, tudzież bliższe warunki licytacyjne w tus. registraturze mogą być przejrane. Kołomyja, 16 listopada 1895.

L. 4682 (8698 1-3)

Celem zaspokojenia wierzytelności Leiby Liebera w kwocie 800 zł. aw. z pn. odbędzie się w dniach 28 stycznia i 26 lutego 1896 każdym razem o godzinie 10 rano w tutejszym sądzie egzekucyjna licytacyjna sprzedaż 27/32 części realności miejskiej pod lk. 74 w Krosnie położonej a wedle l. wykazu hipotecznego 93 księgi gruntowej gm. katastralnej Krosno, Iraela Margulesa w 15/32 częściach i Jachety Wachtel w 12/32 częściach własnej.

Cena wywołania i szacunkowa 2048 zł. 14 ct. Wadyum 204 zł. 80 ct. Reszta warunków licytacyjnych akt i protokół oszacowania i wyciąg hipoteczny w tutejszo sądowej registraturze do przejrzenia.

Kuratorem niewiadomych wierzycieli doktor Feliks Czajkowski adwokat w Krosnie. C. k. Sąd powiatowy. Krosno, dnia 24 września 1895.

L. 7710 (8732 1-3)

C. k. Sąd powiatowy w Bieczu zamawia, że celem zaspokojenia pretensji Maryi Dobrowolskiej w kwocie 110 zł. w. a. z procentem 6% od dnia 3 sierpnia 1884 bieżącym, kosztami w kwotach 5 zł. 62 ct. 5 zł. 85 ct. i tudzież kosztów egzekucyjnych w kwotach 4 zł. 82 ct. i 9 zł. 56 ct. odbędzie się w tymże Sądzie licytacyjna publiczna sprzedaż ciała pip. whl. 148 gm. Zagorzany objętego wedle karty B. poz. 1 dłużnika Jana Dobka własnego w dwóch terminach tj. w dniu 13 stycznia 1896 i 11 lutego 1896 każdym razem o godz. 9 rano.

Wadyum wynosi 18 zł. w. a. Wyciąg hip. protokół oszacowania sprzedać się mającej realności oraz resztę warunków licytacyjnych przejrzeć można w Registraturze sądowej.

C. k. Sąd powiatowy. Biecz, dnia 19 sierpnia 1895.

L. 11109 (8569 2-3)
 C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Rzeszowie ogłasza niniejszem, iż na prośbę Markusa Ecksteina zarządził wpisanie z dniem dzisiejszym do rejestru handlowego dla firm pojedynczych firmy Markus Eckstein młyn parowy w Rzeszowie, którą także osobiście iżenieniem i nazwiskiem podpisywać będzie.
 Rzeszów, 7 listopada 1895.

L. 43788 (8707 1-3)
 C. k. Sąd krajowy jako Trybunał handlowy w Krakowie zawiadamia niewiadomego z miejsca pobytu Leona Schneida, że przeciw niemu wniosła firma „Isaac Mautner et Sohn“ pozew de praes. 15 listopada 1895 l. 43788 o wydanie nakazu zapłaty sumy wekslowej 7 zł. 95 ct. wa. z pn. i że wydany wskutek tego pozwu nakaz zapłaty z dnia 19 listopada 1895 l. 43788 doręczony został ustanowionemu dla tegoż kuratorowi adwok. dr. Benisowi ze substytucją adw. dr. Fischlera w Krakowie i poleca Leonowi Schneidowi, aby temuż kuratorowi potrzebnych środków obrony dostarczył, lub innego pełnomocnika sobie obrał i sądowi o tem doniósł, w przeciwnym bowiem razie skutki z tego zaniedbania wyniknąć mogące sam sobie przypisze.
 Kraków, dnia 19 listopada 1895

L. 46901 (8708 1-3)
 C. k. Sąd krajowy jako trybunał handlowy w Krakowie zawiadamia niewiadomego z miejsca pobytu Ludwika Szwantowskiego byłego właściciela dóbr, że przeciw niemu wniosła M. Langreckowa pozew de praes. 25 listopada 1895 l. 45301 o wydanie nakazu zapłaty sumy wekslowej 1000 zł. w. a. z przyn. i że wydany wskutek tego pozwu nakaz zapłaty z dnia 26 listopada 1895 l. 45301 doręczony został ustanowionemu dla tegoż kuratorowi adw. Dr. Kopfowi ze substytucją adw. Dr. Torzika w Krakowie i poleca się zatem Ludwikowi Szwantowskiemu, aby temuż kuratorowi potrzebnych środków obrony dostarczył lub innego pełnomocnika sobie obrał i sądowi o tem doniósł, w przeciwnym bowiem razie skutki z tego zaniedbania wyniknąć mogące sam sobie przypisze.
 Kraków, dnia 10 grudnia 1895.

L. 6285 (8734 1-3)
 C. k. Sąd powiatowy w Tuchowie zawiadamia niewiadomego z miejsca pobytu Wojciecha Patyka, iż na pozew Jana Łatki i Franciszki Jantówny, przeciw niemu o zapłatę 100 zł. termin do rozprawy sumarycznej na dzień 22 stycznia 1896 o godz. 9 rano wyznaczono.
 Wzywa się zatem Wojciecha Patyka, aby do rozprawy stawiał się osobiście lub przez pełnomocnika, inaczej przeprowadzi się rozprawę z ustanowionym dla niego kuratorem p. Goyskim Kazimierzem c. k. notaryuszem w Tuchowie.
 Tuchów, dnia 13 grudnia 1895.

L. 19274 (8623 1-3)
 C. k. Sąd obwodowy w Kołomyjach w sprawie wekslowej Berla Fischmana przeciw Stanisławowi hr. Dzieduszyckiemu pto 1500 zł. wa. ustanowił kuratorem dla pozwanego z miejsca pobytu niewiadomego Stanisława hr. Dzieduszyckiego adw. dr. p. Maramorosa z substytucją adw. dr. p. Dębickiego i doręczył kuratorowi nakaz zapłaty z dnia 23 listopada 1895 l. 19274 dla Stanisława hr. Dzieduszyckiego przeznaczony.
 Kołomyja, dnia 23 listopada 1895.

Obwieszczenie.

Dnia 15. stycznia 1896 o godzinie 10. przed południem odbędzie się w Magistracie licytacja względem wdzierżawienia folwarku w Posadzie olchowskiej z odsiewami roku 1896 na 1897, na lat 12, począwszy od 15 marca 1897.

Cenę wywołania stanowi dotychczasowy roczny czynsz dzierżawny 1455 zł. w. a.
 Warunki licytacyjne mogą być w kancelaryi Magistratu w godzinach urzędowych przejrzane. 8731
 Sanok, 12. grudnia 1895.

L. 1003 (8705 1-3)

Konkurs.

W c. k. Zakładzie zdrojowym w Krynicy jest posada klucznika zarazem magazyniera i nadzercy domów za ontraktem zaraz do obsadzenia.

- Wymogi są następujące:
 1. znajomość języka polskiego i niemieckiego,
 2. piękne i szybkie pismo w obydwóch językach,
 3. biegłość w rachunkach,
 4. zdolność w obchodzeniu się z meblami i innymi sprzętami, tudzież w utrzymywaniu porządku w pokojach meblowanych niemniej w magazynowaniu i zarachowywaniu mebli, posębieli i innych przedmiotów inwentaryalnyh.
 5. wiek nieprzekroczony lat 40.
 6. możność złożenia kaucyi w wysokości rocznej płacy to jest 400 zł. w gotówce lub papierach wartościowych nadto wywody,
 7. z dotychczasowego zajęcia,
 8. niezaganej moralności,
 9. dobrego zdrowia.

Płaca i pożytki z posadą klucznika połączone są następujące:

- a) płaca gotówką rocznie 400 zł.,
- b) ryczałt na odzież służbową 50 zł.,
- c) pomieszkazanie składające się z 1 pokoju i ewentualnie z wspólną kuchanki,
- d) 20 mtr. przestrzennych drzewa miękkiego łupanego z dostawą do domu

Uzgodnieni kompetenci, bezzenni lub żonaci bezdzietni szczególnie uwzględnieni będą.

Dokumentowane podania własnoręcznie pisanie wnosić należy do c. k. Zarządu zdrojowego w Krynicy w terminie do 31 grudnia 1895.

Krynica, 12 grudnia 1895

Konkurs.

1456

Z polecenia Kuratorji rozpisuje Dyrekeya Zakładu sierót i ubogich w Drohowyżu konkurs na ochmistrza z płacą 600 zł. wolnem pomieszkaniem, opałem i światłem.

Pierwszeństwo mają bezzenni u-kwalifikowani wychowawcy.

Podania należyć udokumentowane wnosić należy na ręce Dyrekeyi do końca stycznia 1896 r.

Drohowyże, dnia 11 grudnia 1895.
 Dyrekeya Zakładu sierót i ubogich w Drohowyżu.

W. Włodek.

BIURO
 największego na kuli ziemskiej Towarzystwa ubezpieczeń życiowych
EQUITABLE
 znajduje się we Lwowie przy ul. Czarnieckiego l. 4. 535

BOLE ŻOŁADKA
 Trudne trawienie, kwasy, utrata apetytu, biegunka, wyczerpanie sił, leczą się przez użycie
ELIXIRU GREZA
 zawierającego w sobie niezbędne do trawienia elementa:
Chinę, Kofe, Pepsinę, i. t. p.
 Elixir ten przepisywany powszechnie przez najznakomitsze powagi medyczne, jest także używany we wszystkich paryżkich szpitalach.
 Na wystawach otrzymał Medale złote i Dyplomy honorowe.
 P. GREZ, Aptekarz, 34, rue La Bruyere, PARIS
 We Lwowie, w aptekach: pp. K. Mikolascha, Wewiorskiego, Ruckera i Sklepińskiego;
 w Krakowie, w aptekach: pp. Redyka, Wiszniewskiego, Trauczyńskiego i Siedleckiego. 866

Obecnie Collin i K. 49, Rue Maubeuge.

WYROBY SPECYALNE
PARFUMERYA
AUX VIOLETTES DE PARME
ED. PINAUD
 Mydło..... AUX VIOLETTES DE PARME
 Esencja dla chustek... AUX VIOLETTES DE PARME
 Woda toaletowa... AUX VIOLETTES DE PARME
 Pomada..... AUX VIOLETTES DE PARME
 Olejek..... AUX VIOLETTES DE PARME
 Puder ryżowy. AUX VIOLETTES DE PARME
 Kosmetyki... AUX VIOLETTES DE PARME
 37, Boulevard de Strasbourg, 37

MASĆ NASKÓRNA MOULIN
 W PARYŻU.
 Masć ta leczy wrzodziaki, przyszcze, czerwoności, krosty, węgrz, wysypkę, liszaje, hemoroidy, swędzenie chroniczne, lupież i wyrzuty na częściach ciała porośniętych włosami i wszelkie słabości naskórne; wstrzymuje natychmiast wypadanie włosów na brwiach i głowie i skutecznie działa na porost włosów.
 Słoik 2¹/₂ franków we Francji w Paryżu w aptece p. MOULIN 30, rue Louis-de-Grand
 We Lwowie w aptece pp. Mikolascha, Wewiorskiego, Ruckera i Lachowicza. -- W Krakowie w aptekach pp. Trauczyńskiego, Redyka, Wiszniewskiego i Hellera. 17

Lwowski Zakład Zastawniczy
 przy ul. Czarnieckiego Nr. 1 róg placu Bernardyńskiego
 udziela pożyczki na zastaw:
 papierów wartościowych, przedmiotów złotych, srebrnych, brylantów, pereł, zegarków i t. p. kosztowności dając wysokie zaliczenia przy umiarkowanym procencie. Prócz tego przyjmuje Zakład przedmioty nie należące do rzędu kosztowności jako to: broń myśliwską nowszych systemów, brzozy, antyki, platery (chińskie srebro) pasy lite, karabele i t. p. od których procent został z dniem dzisiejszym podwyższony a natomiast od kosztowności zwyż 100 zł. obniżony. Ze szczególną troskliwością przechowuje Zakład powierzone mu zastawy, opakowując starannie i strzegąc od wilgoci. Zastawiający w osobnym przedziale nieżenowany otoczeniem w jednej chwili zaliczkę odbiera. 1450

L w ó w, L w ó w,
 Ul. Krakowska 14. **MAKS WIKSEL** Ul. Ormiańska 1. 5.
 poleca znakomite
piwo ołomunieckie
jasne marcowe jakoteż ciemne eksportowe (jak bawarskie)
 Tamże znajduje się główny skład
piwa ołomunieckiego w butelkach oryginalnych.
Telefon nr. 97.
 Zlecenia z prowincyi wykonywam jak najrychlej i najstaranniej.
Piwo ołomunieckie
 jest nadto do nabycia w następujących restauracyach:
 Szymon Blasbalg, ul. Teatralna róg ul. Kamińskiego l. 1. Maurycy Walkier, ul. Sykstuska.
 Leon Heustein, ul. Pańska 17 róg Kochanowskiego. Filip Weiss, plac Chorażczyzny.
 Józef Engelkreis, ul. Kopernika róg Słowackiego. Salomon Reich, Rynek 1. 13.
 Bernhard Fuchsbalg, ul. Kopernika l. 8. Maurycy Spiegel, ul. Żółkiewska.
 Adolf Kraus, ul. Skarbowska l. 9. Szymon Kalter, ul. Ruska 10.
 Maks Wixsel, ul. Ormiańska 5. 1463

Znane z dobroci i rzetelności także i po za granicami kraju
 c. k. uprz. fabryki przedział i tkanin

FILIPA HAAS i SYNÓW

Filia we Lwowie przy ulicy Jagiellońskiej l. 3
 poleca wyroby własne jak:
NOWOŚCI wszelkiego rodzaju w materyach meblowych, dywanach, firankach białych i kremowych, portyerach, materyalnych kapach, serwetach, kołderkach flanelowych, chodnikach, tapetach itp.
OSOBLIWOŚCI Towar doborowo przedni, ceny przystępne, o czem P. T. Publiczność osobiście przekonać się raczy.
 w dywanach perskich, smyrneńskich, także czysto stylowych ręcznie wiązanych (Kטיפenteppe) wyrób własny, w wielkim wyborze, po stałych cenach fabrycznych.
 Dla towarów wysortowanych i resztek cena do połowy zredukowana.
 Ilustrowane cenniki na żądanie franko wysyła się.

1431

Poleca się handel win Ludwika Stadtmüllera we Lwowie.

Drobne ogłoszenia

Znany pierwszorzędny skład aparatów fotograficznych, Hamel i Feigl przeniósł się do pasażu Hausmanna l. 8. 1443

Syriusz Artur Kościcki

Lwów, ulica O-solińskich l. 11, filia ul. Trzeciego Maja l. 2
poleca czekolady Menier i Sucharda
ciężkie kilo od 35 ct. do zł. 1.10, cze-
koladki od 1 do 12 ct. 756

Fotografie z obrazów wielkich mistrzów polecają w wielkim wyborze Hamel i Feigl, Lwów, pasaż Hausmanna 8.

Ulica 3-go Maja liczba 8. I. piętro.

Wielka wysprzedaż mebli, starych materyj, antyków, porcelan, kosztownych gipsów w ogóle stosownych podarków na gwiazdkę. Ceny bardzo przystępne. Otwarte co dzień od godziny 10. rano do 4 po południu. 1461

Niebywałe!

Kompletny sortyment do ubrania Bożego Drzewka **100 sztuk za 2 zł.** w handlach **W. Niemejowskiego, Lwów**, ul. Teatralna 3 i ul. Jagiellońska 6. Zlecenia z prowincji odwrotnie. Należy się spieszyć z zamówieniami, bo zapas nie wielki. 2

Handel herbaty Wohla

1386
w Grand Hotelu
pasaż Hausmanna, Lwów.

Zniżyłem!!

Tylko na Święta cenę cukru w głowie na 33 ct., w mące 35 ct. za 1 kigr. 1448

Leonard Solecki

Lwów, ul. Batorego l. 2.

Jedyny wyłączny skład wszelkich istniejących instrumentów muzycznych, skrzypiec, basów, fletów, klawirów, trąbek, flugelhornów itp. Strun koncertowych, arystonów, manoponów, herfonów i fenisów, symfonionów i polifonów.

Jeneralne zastęstwo tylko u

J. KAPRALIKA
Lwów, obok Narodnego Domu.
Cenniki gratis. 1388

Wincenty Kuczabiński

Lwów, Kopernika 2.

Główny skład książek do nabożeństwa i przedmiotów treści religijnej

1434
poleca
w wielkim wyborze ramy od najzob-
niejszych do zwykłych, na fotografie,
akwarele, pejzaże i na premie Tow.
sztuk pięknych po nadzwyczaj tanich
cenach.

Materace!

Za dobre i tanie materace wynagro-
dzona medalem na powszechnej wysta-
wie krajowej firma

Józef Schuster

Lwów, Kopernika 7.

1360
poleca własnego wyrobu materace włosienne (trzy poduszki) po zł. 14, 16, 18, w każdej cenie do zł. 20.

Kościelne

świece woskowe, świeczki na drzewka, stoczki, gromnice, trójce

kwiaty do świec.

Główny skład najlepszych świec stea-
rynowych i kandelabrowych „Appolo”
poleca najtaniej

Fryderyka Schubtha

Lwów, Rynek l, 45. 1451

Ozdabiajcie

Wasze ściany najwspanialszym i najpatryotyczniejszym obrazem „Pochodem na Sybir” Grottgera, aby dzieci Wasze już od najmłodszych lat mogły się przypatrywać obliczom bohaterów i męczenników za ojczyznę. Cena obrazu metrowej wielkości (heliograwura) 1 zł. 35 ct., na opakowanie 20 ct.

Na gwiazdkę, Nowy Rok i imieniny niema wspanialszego upominku nad „Wawel”, 16 wielkich heliograwur z poetyckim obszernym objaśnieniem, w bogato złożonej tece. Jest to najpiękniejsze ozdobne dzieło polskie. Cena 14 zł. Oba te dzieła zamawiać należy pod adresem: 1462

Adam Kaczurba

Rynek 45 Krakow.

Pomiędzy naturalnymi wodami czczawowymi zajmuje

Woda Krondorfska

alkaliczna szczawa

podług analiz naszych pierwszych powag jakościowo naczelnie miejsce.

Główny skład na Galicyę posiada firma

Leopold Lityński w Lwowie w Grand Hotelu ulica Karola Ludwika.

Głównie zastęstwo dla Galicyi 763

L. Lityńskiego

handel farb i materyjów

Lwów, Grand Hotel

Najtańsze źródło zakupna

w Galicyi.

Także na raty.

Na obecną porę

nadeszły już wielkie transporta dywanów, chodników, dywanów dla jadalni i pokoi dziecięcych, ściennych, kościelnych i przed ołtarze. Nadto portyery wełniane, firanki koronkowe, koldry, kocyki do podróży, dery na konie i sanki, wreszcie kapy na łóżka i stoły po bardzo niskich cenach.

Wielki wybór prawdziwych dywanów perskich i smyrneńskich. Zadzisiajco tanie artykuły dekoracyjne chińskiego i japońskiego wyrobu.

Codziennie otrzymujemy nowe posyłki do różnych działów naszego magazynu, jako to bluzki, kostiumy, szlafroczyki, kapelusze damskie i dziecięce, płaszczyki, sukienki dziecięce i ubrania dla chłopezyków, bieliznę Jägera, wyroby włóczkowe, rękawiczki, pończochy, kalosze rossyjskie, parasole od deszczu, artykuły futrzane jako to: zarękawki, kołnierze, czapezki, koronki, wstążki woalki i t. d.

P. T. wojskowym, państwowym i prywatnym urzędnikom oraz pp. właścicielom dóbr, duchownym i nauczycielom **ułatwiamy zakupna zaprowadzając spłaty częściami.**

Cenniki gratis i franko. — Listy i zamówienia upraszamy adresować do 1177 Zarządu wiedeńskiego magazynu „Au Louvre” Lwów, pl. Kapitulny 3.

Richtera Kotwiczne skrzynki budowlane

zajmują dotychczas najpiękniejsze miejsce; są one naj-
mniejszym podarkiem gwiazdkowym dla dzieci prze-
szło trzydziestych. Dla nadzwyczajnej trwałości są
skrzynki te tanie, jako też dla ważnej zasady,
iż dopełniać i powiększać je można. Kotwy je-
szcze nie znał tej najwspanialszej se wspaniałych
zabaw i zajęć, niechże od podopiecznej firmy
nowego, ilustrowanego jennika, a otrzyma po
bezpłatnie. Przy zakupie należy wyraźnie za-
dać: Richtera Kotwiczna skrzynkę budowlaną,
a nie przyjmować skrzynek bez marki fabry-
cznej Kotwicy, ale przeciwnie, takowe sta-
nowo odepchnąć; kto tego zaniecha, otrzyma łatwe
skrzynkę podrabiana. Prosimy zważyć, że li tylko pra-
wdziwe Kotwiczne skrzynki budowlane systematycznie do-
pełniać można, a zatem podrabiana skrzynka najniebezpie-
nie ma wartości jako dopełnienie. Radzimy zatem, li tylko
prawdziwa skrzynki kupować, które po cenie 40 kr.,
75 kr., 90 kr. do 6 zł. i wyżej mają stale na składzie

wszystkie lepsze składy zabawek.

Nowość! Richtera gry: Rozweselacz, Jajko Kolumba, Uśmierzyciel, Krzyżak, Pitagoras, Zadania łukowe, Męczytuzza itd. Cena 35 kr. Prawdziwe tylko z Kotwicą!

F. AD. RICHTER & Cie., Pierwsza austr.-węg. o. i k. upr. fabryka skrzynek budowlanych

Kontor i skład: I. Nibelungeng. 4 Wiedeń Fabryka: XIII (Hietzing)
Rudolstadt (Turyngia), Olten (Szwajcarya), Rotterdam, Londyn, Nowy York, 215 Pearl-Street.

Mam zaszczyt zawiadomić,

że już otrzymałem świeże towary świąteczne i takowe po najtańszych cenach polecam.

Dla wygody Szanownej P. T. Publiczności podaję mały wyciąg z mego cennika.

Towar świeży i pierwszej jakości.

1/2 kilo migdałów wybieranych	ct. 56	1/2 kilo fig wiankowych	15
" migdałów bardzo ładnych	48	" cykoryi dużej	75
" daktyli marokańskich	90	" arancini dobrej	56
" daktyli aleksandryjskich	34	" marmolady owocowej	40
" daktyli C-lifet	32	" powidł bośniackich	15
" rodzynek sultanańskich	26 i 32	" powidł bośniackich	16
" rodzy ek Eleme dużych	34	" masła świeżego do chleba	68
" rodzynek czarnych drobnych	24	" masła dworskiego do potraw	48
" Malagi na gałąkach	90	" miodu znakomitego	26
" orzechów tureckich	20	" maku	20
" orzechów tur. łuszczonech	38	" maki najpiękniejszej	15
" orzechów włoskich papierówek	20	1 słoik konfitur	50
" orzechów wł. łuszczonech	50	1 słoik lipowego miodu	35
" fig sultanańskich deserowych	50	1 dekagr. wanilii	60
" fig sultanańskich	26 i 34	1 laska wanilii	30

Utrzymuję także na składzie różne gatunki tylko naturalnych win, wyborny rum bremski, herbatę, wódki zagraniczne i krajowe, oraz bardzo dobry koniak francuski po zł. 3.—, 3.50, 4.—, 4.50 i 6.— za butelkę,

Zamówienia z prowincji odsyłam odwrotnie, na żądanie cenniki wysyłam franko.

Polecając się licznym rozkazom Szanownej P. T. Publiczności, kreślę się z pełnym szacunkiem

Leonard Solecki

Lwów, ul. Batorego l. 2. 1382

Magazyn Schayerów

we Lwowie,

poleca najtaniej w największym wyborze

nowości z konfekcyi damskiej

Materye wełniane i jedwabne na suknie i pokrycia do futer etc. — plusze, aksamity, chustki damskie (Himalaya), plaidy męskie, płótna, szirtingi, barchany, bieliznę damską i męską, pończochy, skarpetki — jakoteż oryginalną bieliznę profesora dr. Jaegera. 1387

MAKS WIKSEL

ul. Krakowska 14. we Lwowie ul. Ormiańska 3

poleca na święta

naturalne i z dodroci swej ogólnie słynące

w i n a

węgierskie, austriackie, hiszpańskie, francuskie, reńskie etc, oraz prawdziwy francuski koniak kuracyjny, syrmską śliwowiec, jakoteż likiery, rosolisy, krajowe i zagraniczne, wino stołowe białe i czerwone 40 ct. za litr i wyżej.

Handel wina otwarty bez przerwy w piwnicach i restauracyi

Wysyła na prowincję w beczułkach począwszy od 5 kilo. 1422